

Lomzer shtime^[PDI] - לאמזער שטימע^[FSI]^[PDI], 13 czerwca 1928

<https://www.nli.org.il/en/newspapers/?a=d&d=lomzerst19280613-01.1.1&e=-----en-20--1--img-txIN%7ctxTI-----1>

strona nr 1

<p><i>ręcznie: Nakł. 300 egz.</i></p> <p>„Lomzer Shtime”</p> <p>Akhter yohrgang Nr 5</p> <p>“Lomzer Shtime” A gezeshaflikh-politish-literarishe tsayt-shrift.</p> <p>Anonsen prayz: a mikol makom shure oyf der 1-ter zayt 15 gr. in tekst zayt 20 gr. nokhn tekst zayt 12 gr.</p> <p>Adres fun der redaktsye un administratsye: Łomża “Hatechija” Rządowa 20 Far geld-zendingen: A.Domowicz, Senatorska 7.</p> <p>Abonaments-prayz: yehrlikh 4.80 zlotos</p>	<p><i>ręcznie: Nakł. 300 egz.</i></p> <p>„Lomzer Sztyme” – „Głos Łomżyński”</p> <p>Ósmy rok wydania Nr 5</p> <p>„Głos Łomżyński” Czasopismo społeczno-polityczno-literackie.</p> <p>Cennik anonsów: w różnych miejscach linii tekstu na pierwszej stronie 15 gr. w stronie tekstu 20 gr. po stronie tekstu 12 gr.</p> <p>Adres redakcji i administracji: Łomża “Hatechija” Rządowa 20 Do przesyłek pieniężnych: A.Domowicz, Senatorska 7.</p> <p>Cena abonamentu: rocznie 4.80 zł.</p>
---	--

½ yor 2.40 zlotos

¼ yor 1.20 zlotos

eynts. numer 0.40 zlotos

środa 13 czerwca 1928 r.=

mitwokh 25 sivan (maj czerwiec)1928/5688

Inhalt: Der tsveyzaytiger ponim fun di PP``S-A; Fun gerikht-zal - Sh. Sapirshteyn; Der bezukh fun mr. Loai Altshuld in zayn heymats-shtodt; Lomzer shpigele- Alfami; Fun higen leben; Khronik; Anonsen.

Bank Spółdzielczy w Łomży

Stary Rynek 19

Kooperative Bank in Lomzsha

Nehmt on tsu erledinen alerley inkaso-operatsyes vi oykh geld-onvayzungen oyf gants Poylen. Bilig un pinktlikh.

Nehmt oykh on vkladun un obshporungen fun 5 zl. on oyf zehr ginstige bedingungen.

Bank Kreditovi in Lomzsha

erledigt alerley bank operatsyes vi: veksel un frakhten-inkaso, onvayzungen oyf gants Poylen un oykh oyf oysland. Nehmt on vkladun un oyf loyfender rekhenung oyf ginstige bedingungen.

—

Aparaty radjowe darmo!

Firma eksportowa niemiecka ofiarowuje dla celów reklamowych i dalszego zalecania na

½ roku 2.40 zł.

¼ roku 1.20 zł.

pojedynczy numer 0.40 gr.

środa 13 czerwca 1928 r.=

mitwokh 25 sivan (maj-czerwiec) 1928/5688

Zawartość: Dwustronne oblicze PPS-u -A; Z sali sądowej – Sz. Sapirsztejn; Wizyta pana Loaj Altsztuld w jegorodzinnym mieście; Zwierciadełko łomżyńskie- Alfami; Z życia miejscowego; Kronika; Anonsy.

Bank Spółdzielczy w Łomży

Stary Rynek 19

Kooperatywny Bank w Łomży

podejmuje się wykonania różnego rodzaju operacji inkaso jak również instruktaży finansowych na całą Polskę. Tanio i dokładnie.

Podejmujcie także wkłady i oszczędności od 5 zł na bardzo sprzyjających warunkach.

Bank Kredytowy w Łomży

wykonuje różnego rodzaju operacje bankowe takie jak: wekselowe i frachtowe inkaso, instruktaże na całą Polskę jak też za granicę. Podejmujcie wkłady i na rachunek bieżący na sprzyjających warunkach.

—

Aparaty radiowe darmo!

Firma eksportowa niemiecka ofiarowuje dla celów reklamowych i dalszego zalecania na

Polskę większą ilość swych pierwszorzędnych aparatów radjowych do 4 lampowych włącznie. Żadne zobowiązania nie są z tem związane. Nieznaczne koszta (przesyłki, opakowania etc) ponosi odbiorca. Interesanci zechcą kartą pocztową przesłać swoje adresy dokładnie i wyraźnie pisane do: Radjoversand E. Gräb & C. Ruttloff Abtlg. X Berlin Nr 4. Gartenstr. 100.

—

Tekhnische Byuro - "ERG" Biuro Techniczne

Lomza, Lande gas Nr 6.

Telefon in biuro in privat vohnung

Nr 100

Bank rekhnungen in Lomza: Bank Kredytowy, Bank Ziemiański.

PKO Nr 61 663 in Varsza.

—

Fihrt oys boy un elektrotechnische arbeyt.

Bezitzt a groysen oysvahl fun materyalen:

radio-aparaten un tsudaten, opones un tsudaten un samokhoden.

Reyele behandlung- langterminige oystsohlungen.

Birkat mazl tov levavit mevarkhot anakhnu et morenu hanikhbad mar I. Tobyash lehuledet lo bat.

Talmidit makhlaka z`o shel seorei haerev miesodo shel harav.

Polskę większą ilość swych pierwszorzędnych aparatów radiowych do 4 lampowych włącznie. Żadne zobowiązania nie są z tem związane. Nieznaczne koszta (przesyłki, opakowania etc) ponosi odbiorca. Interesanci zechcą kartą pocztową przesłać swoje adresy dokładnie i wyraźnie pisane do: Radjoversand E. Gräb & C. Ruttloff Abtlg. X Berlin Nr 4. Gartenstr. 100.

—

Techniczne Biuro - "ERG" Biuro Techniczne

Łomża, ul. Długa Nr 6.

Telefon w biurze i mieszkaniu prywatnym

Nr 100

Rachunki bankowe w Łomży: Bank Kredytowy, Bank Ziemiański.

PKO Nr 61 663 w Warszawie.

—

Wykonuje prace budowlane i elektrotechniczne. Posiada duży wybór materiałów: aparatów radiowych oraz dodatków, opon i dodatków oraz samochodów.

Jakościowa obsługa-długoterminowe wypłaty.

Błogosławieństwa szczęścia oraz serdeczne gratulacje przekazujemy naszemu szanownemu nauczycielowi panu J. Tobiasz z okazji narodzin córki.

Uczennica klasy 7 rabinackich kursów

	wieczorowych.
--	---------------

strona nr. 2

<p>Lomzer Shtime</p> <p>Der tsveyzaytiger ponem fun di P.P.S.</p> <p>In der higer PPSisher tsaytung “Wspólna Praca” Nr. 6 iz farhan a artikel fun h` Sh. Sap. unter`n titel “Vegen der mitarbayt fun der yidisher reprezentants mit der regirung fun Marshal Pilsudski”, in velkhen der oytor fihrt oys, az in fragen velkhe zenen naga dem poylishen Jidentum darf di regirung onnehmen di meynung fun der emeser yidisher reprezentants, velkhe iz gevehlt gevoren durkh a ibervigender yidishe mehrhayt, un nisht fun di dray tsugeklibene deputaten, velkhe zenen fertreten in unparteyishen blok. Di redaktsye git tsu dem artikel folgende bemerkung: mir druken dem dozigen artikel als diskusye-materyal. Unser printsipyele betsihung tsu di Yiden, vos vohnen in Poylen, darf zayn geshtitst oyf`n yesod fun geben zey di meglkhkayt fun</p>	<p>„Głos Łomżyński”</p> <p>Dwustronna twarz PPS.</p> <p>W miejscowym czasopiśmie PPS-owskim “Wspólna Praca” Nr. 6 znajduje się artykuł pana Sz. Sap. pod tytułem „O współpracy żydowskiej reprezentacji z rządem Marszałka Piłsudskiego”, w którym autor podsumowuje, iż w kwestiach dotyczących polskiego Judentum rząd musi zasięgnąć opinii u prawdziwej reprezentacji żydowskiej, która została wybrana przez przeważającą większość żydowską, a nie trzech wybranych deputatów reprezentowanych w Bloku Bezpartyjnym. Redakcja dodaje do artykułu następującą zauważę: drukujemy ten oto artykuł w charakterze materiału dyskusyjnego. Nasz pryncypialny stosunek do Żydów mieszkających w Polsce, powinien być oparty na fundamencie nadania im</p>
--	---

kultureler entwicklung oyf dem zelben oyfn, vi mir volten gevolt zehn ongevendet tsu Polaken in di Fereynigte Shtaten”.

Der fihrer fun di hige PP`S d`r Tsharnetski beys der debate iber`n shtodtishen shul-budzshet hot obgezogt der “Talmud Toyre” a subsidyum ershtens vayl di kinder bekumen dort a klerikale ertsihung un tsveytens printsipyale, betonendig, az di melukhe darf shafen un shaft a aynhaytlikhe shule far ale ohn oysnahm un oyb di oder yene natsyonale minderhayt vil zikh hoben eygene shulen darf zey nisht di melukhe un nisht di munitsipalitet in dem nisht shteren, ober di dozige shulen darfen veren oysgehalten in gantsen durkh der doziger natsyonaler minderhayt mit ihre eygene mitlen. Di yidishe shulen megen zayn afile glaykhberekhtigt mit di melukhe-shulen, ober keyn geld fun der melukhe-kase, oder fun der shtodt-kase darfen zey nisht bekumen, azoy vi der fal iz in di Amerikaner Feraynigte Shtaten mit di poylishe shulen, velkhe zenen oykh berekhtigt mit di amerikanishe melukhe-shulen, ober muzen oysgehalten veren mit eygene mitlen.

Es heyst, az in Amerika gilt shoyn aza sistem, bay velkhen di poylishe shulen zenen glaykhberekhtigt, nor bekumen nisht keyn shum untershtitsung fun oysen.

Oyb azoy, vi darf men fershtehn di tsushrift fun der redaktsye fun der “Wspólna Praca”, velkhe klingt vi epes a vunsh fun a zakh vos

możliwości rozwoju kulturowego w ten sam sposób, w jaki chcielibyśmy go widzieć w zastosowaniu do Polaków w Stanach Zjednoczonych”.

Kierownik miejscowej PPS dr Czarnecki w trakcie debaty odnośnie miejskiego budżetu szkolnego odmówił subsydiowania szkoły “Talmud Tojre” po pierwsze gdyż dzieci otrzymują tam wychowanie klerykalne a po drugie pryncypialnie, podkreślając, iż państwo powinno tworzyć i tworzy jednolitą szkołę dla wszystkich bez wyjątku a jeśli ta lub tamta mniejszość narodowa chce posiadać własne szkoły nie powinno im państwo ni municypalitet w tym przeszkadzać, ale takowe szkoły muszą być utrzymywane w całości przez ową mniejszość narodową z jej własnych środków. Szkoły żydowskie mogą być nawet zrównane w prawach ze szkołami państwowymi, ale żadnych pieniędzy z kasy państwowej bądź kasy miejskiej otrzymać nie powinny, tak jak jest to w przypadku szkół polskich w Stanach Zjednoczonych Ameryki, które także choć równe w prawach amerykańskim szkołom państwowym muszą być utrzymywane ze środków własnych.

Znaczy to, iż w Ameryce już obowiązuje taki system, w którym polskie szkoły są zrównane w prawach, tyle, że nie otrzymują żadnego wsparcia z zewnątrz.

Jeśli tak, należy rozumieć pismo redakcji “Wspólna Praca”, które brzmi jak coś w

iz nokh nisht geshehn un di Polaken volten dort, heyst es, gemegt zayn tsufriden, ven men volt zeyere kinder gegeben khotsh di meglikhkayt ertsoygen tsu veren in spetsyele poylishe shulen afile mit eygen geld oysgehaltene.

Es iz klor, az di redaktsye, vi oykh d`r Tsharnetski, der aroysgeber fun der tsaytung, vements nisht klorer gedank es lozt zikh in der genanter tsushrift merken, zenen klal nisht informirt, vi di zakh zeht oys virklikh in di Feraynigte Shtaten, ober tsu vos zolen unzere PPS-ishe fihrer derlangen azsh in di Feraynigte Shtaten nokh mustern far unzere heymishe ongelegenhayten, ven Amerika lozt zikh nisht shtendig mesten fun zikh? Tsi volt nisht geven fun zey mehr yosher`dig ontsuerkenen dem printsip, az di betsihung tsu der yidisher natsyonaler minderhayt in Poylen darf zayn punkt aza, vi es darf zayn di betsihung tsu der poylischer minderhayt in Daytshland, Lita, Letland un andere eyropeyishe medines?

Aza min tsug metsad der PPS, ontsuerkenen der yidisher natsyonaler minderhayt in Poylen dos rekht oyf kultureler entwiklung durkh shafen un oyshalten mit eygene geld-mitlen eygene shulen, vu dos program far algemayne limudim zol entshprekhen der melukhe-shul, ohn velkhe subsidyes, iz vayt nisht azoy groysmutig.

Az in der gantser shtelung fun di PPS tsu der frage fun rekht oyf eygene shulen ligt a

rodzaju winszowania czegoś co jeszcze się nie spełniło, że Polacy byliby tam, to znaczy, mogliby być zadowoleni, gdyby ich dzieciom można było dać przynajmniej możliwość kształcenia się w specjalnych polskich szkołach nawet za cenę kosztów własnych.

Jasne jest, że redakcja jak też dr Czarnecki, wydawca czasopisma, którego niejasną myśl da się w niniejszym piśmie zauważyć, nie są ogólnie poinformowani o tym jak naprawdę sprawy się mają w Stanach Zjednoczonych, ale czemuż to nasi PPS-owscy przywódcy muszą czerpać wzorce rozwiązywania własnych spraw aż ze Stanów Zjednoczonych skoro Amerykę nie zawsze da się naśladować? Czyż nie byłoby z ich strony uczciwiej uznać zasadę, że stosunek do żydowskiej mniejszości narodowej w Polsce powinien być dokładnie taki jak stosunek do polskiej mniejszości w Niemczech, Litwie, Łotwie i innych krajach europejskich?

Taki sposób PPS-u na przyznawanie żydowskiej mniejszości narodowej w Polsce prawa do rozwoju kulturowego poprzez tworzenie i utrzymywanie własnym sumptem szkół własnych, w których program przedmiotów ogólnych będzie odpowiadał szkole państwowej, bez jakichkolwiek subsydiów nie jest aż tak wspaniałomyślny.

Jasne jest, że u podstaw całej tej postawy PPS-u w kwestii prawa do szkół własnych leży tendencja antysemitcka.

antisemitische tendents iz klor.

Es iz genug ontsuvayzen oyf n fakt, vos in der tsayt, vos di PPS in Lomza hoben obgezogt a subsidyum der Talmud-Tojre tsulib ihr klerikalizm, hot der ostrolenker Shtodt-Rad, velkher hot a linke mehrhayt, beshtetigt a subsidyum fun 5000 zl.far der dortiger froyen-gimnazye, velkhe vert ongefihrt durkh di “Shvester-Misyonerins fun der Heyliger Familye” un velkhe nehmt keyn yidische kinder nisht tsu, obvarfendig glaykhtsaytig dem forshlog fun di yidische ratmener tsu beshtimen a untershtitsung fun 2000 zl. oyf yidische bildungs-tsveken.

A.

A wichtige naves far Lomza.

Zuntog dem 17-6 vet seym-deputat Hartglas halten in Lomza in lokal fun Birger Klub “Hazamir” a fortrag a.d.t. “Di rikhtlinyen fun der yidisher politik in yetstigen Seym un Senat”, aranzshirt durkh der Tsionistisher Org.”Hatkhiya”. Baym bahn velen dem gast ervarten forshteher fun der Kehile, vi oykh forshteher fun ale grupen, velkhe hoben zikh ongeschlosen in Minderhayts-Blok. In ovend vet gegeben veren lekoved dem gast in lokal fun “Hatkhiya” glezel tey mit dem onteyl fun Mandolin-Orkester un Khor fun “Hatkhiya”.

Wystarczy wskazać na fakt, że w czasie gdy PPS w Łomży odmówiła subsidyum szkole Talmud Tojre z powodu jej klerykalizmu, posiadająca lewicową większość ostrołęcka Rada Miasta, zatwierdziła subsidyum w wysokości 5000 zł na tamtejsze gimnazjum żeńskie prowadzone przez “Siostry Misjonarki Świętej Rodziny”, które nie przyjmują w swe progi żadnych dzieci żydowskich, odrzucając jednocześnie propozycję radnych żydowskich desygnowania wsparcia w wysokości 2000 zł. na cele edukacji żydowskiej.

A.

Ważna dla Łomży nowina.

W niedzielę 17–6 deputat sejmowy Hartglas udzieli w Łomży w Klubie Obywatelskim “Słowik” prelekcji na temat: “Wytyczne polityki żydowskiej w terażniejszym Sejmie i Senacie”. zaaranżowany przez Org. Syjonistyczną “Hathija (*dosł. Odrodzenie*)”. Na stacji kolejowej gościa oczekiwać będą przedstawiciele Kahału, jak też przedstawiciele wszystkich ugrupowań włączonych w Blok Mniejszości Narodowych. Wieczorem na cześć gościa w lokalu “Hatchija” zostanie wydana herbatka z udziałem Orkiestry Mandolinowej oraz Chóru “Hatchija”.

<hr style="border: 0; border-top: 1px solid black; margin-bottom: 10px;"/>	<hr style="border: 0; border-top: 1px solid black; margin-bottom: 10px;"/>
--	--

strona nr. 3

<p>“Lomzer Shtime”</p> <p>Fun gerikht zal.</p> <p>Der shef fun Ostrolenker Shteyer Amt far`n Lomzsher Krayz-Gerikht.</b></p> <p>Mitvokh dem 30 may hot dos Lomzsher Krayz-Gerikht unter`n forzits fun rikhter Patshavski un bayzitsen rikhter Volf un Gontarski tsugetreten tsum betrakhten dem protses gegen shef fun Ostrolenker Shteyer Amt Józef Okurowski, beshuldigt oyf`n grund fun di artiklen 60, 657 teyl 111 un 587 teyl 1 fun Shtrof-Kodeks far begehnen in der tsayt fun zayn amtirung misbroykhen tsum shoden fun Melukhe-Oytser.</p> <p>Als forshteyer fun der beshuldigung tret oyf prok. Olshevski, di ferteydigung reprezentirt der bekanter lomzsher adv. h` Lakhovitsh.</p> <p>Als ekspert tsum protses iz gevoren aroysgerufen h` Eugenyush Horvat-</p>	<p>„Głos Łomżyński”</p> <p>Z sali sądowej.</p> <p>Szef Ostrolęckiego Biura Podatkowego przed Łomżyńskim Sądem Okręgowym.</p> <p>We środę 30 maja Łomżyński Sąd Okręgowy pod przewodnictwem sędziego Patszawskiego oraz asesorów Wolfa i Gontarskiego przystąpił do rozpatrzenia procesu wytoczonego przeciwko szefowi Ostrolęckiego Biura Podatkowego Józefowi Okurowskiemu oskarżonemu na gruncie artykułów 60, 657 część 111 oraz 587 część 1 Kodeksu Karnego o popełnienie w czasie swego urzędowania nadużyć na szkodę Skarbu Państwa. Jako przedstawiciel oskarżenia występuje prokurator Olszewski, obronę reprezentuje znany adwokat łomżyński pan Lachowicz. W charakterze eksperta przywołany został do procesu pan</p>
---	---

Bozshitsko, gevez shef fun XIV Shteyer Amt in Varsha un itstiger lustrator fun ale Shteyer-Amten in Poylen.

Der beshuldigter shef fun Ostrolenker Shteyer Amt, Józef Okurowski, iz alt 48 yohr un hot geendigt sakh-hakol 3 klasen mitelshul.

Der beshuldigungs-akt tsehl a shpor bisel gedrukte boygen, varft far dem beshuldigten Okurowski, az er hot oysgenutzt zayn amt tsum shoden fun Poylishen Melukhe -Oytser un dertsehl vegen 11 fakten fun misbroykhen mit zayn amt, durkh nehmen shokhad un azv. Der beshuldigter Okurowski iz zikh nisht moyde, er shtelt ober fest, az er flegt baym oysmesten dem hoykh fun umzats-shteyer zikh rekhnen nor mit di bahn-oystsugen, dagegen flegt er nisht nehmen in betrakht fershidene vekslen, tsu velkhe er hot gezetslikh nisht gehat keyn tsutrit. Mit dem vil der beshuldigter ferentferen dem fakt, vos gevise firmes iz oysgemosten gevoren a klenerer umzats-shteyer. Nokh a poyze fun 15 minut tret tsu dos Gerikht tsum eydesferher.

Der ershter vert oysgehert Yakev Filar a melamed, velkher dertsehl, az er hot in yohr 1923 gegeben dem beshuldigten sume geld in marken, velkhe hot dan ongetrofen an`erech 5 dolar, far`n tsushrayben oyf`n patent fun zayn vayb, velkhe handelt mit ofot dos vort:”oyf aroysfihr”.

Kimat dos zelbe dertsehl zayn vayb, Golde.

Eugeniusz Horwatt-Bożyczko, były szef XIV Biura Podatkowego w Warszawie i terażniejszy lustrator wszystkich Biur Podatkowych w Polsce. Oskarżony szef Ostrołęckiego Biura Podatkowego, Józef Okurowski, ma lat 48 i ukończył w sumie 3 klasy szkoły średniej.

Akt oskarżenia liczy kilka zadrukowanych kartek, zarzuca oskarżonemu, iż wykorzystał on swój urząd na szkodę Polskiego Skarbu Państwa, opowiada o 11 faktach nadużyć w urzędowaniu takich jak branie łapówek i tym podobne. Oskarżony Okurowski nie przyznaje się do winy, ale stwierdza, że zwykł przy wymierzaniu wysokości podatku obrotowego liczyć się tylko z duplikatami wyciągów, zwykł zaś on nie brać pod uwagę różnych weksli, do których prawnie nie posiadał dostępu. Tym oskarżony chce usprawiedliwić fakt, iż pewnym firmom został wymierzony mniejszy podatek obrotowy. Po 15-minutowej pauzie Sąd przystępuje do przesłuchania świadków.

Jako pierwszy zostaje przesłuchany Jakew Filar melamed (*nauczyciel w chederze*), który opowiada, iż w roku 1923 dał on oskarżonemu sumę pieniędzy w markach, które wówczas miały wartość 5-ciu dolarów za dopisanie na patencie jego żony zajmującej się handlem drobiem słowa: “na wywód”. Prawie to samo opowiada jego żona Gołda. Drugi świadek Skrobacz także

A tsveyter eydes Skrobatsh dertseht oykh far`n Gerikht, az zayn vayb zol hoben avekgetrogen dem beshuldigten eyn mol 20 dolar un a tsveyten mol 200 zl., velkhe zi hot avekgelegt oyf`n tish in kikh. Ober ven er iz gegangen beten dem shef, az er zol ihm di shteyern tsulegen oyf rates, hot er ihm beyz geentfert:”Oyb s`iz aykh do shlekht-fohrt keyn Palestina”. Dos zelbe dertseht kimat zayn vayb Rokhl. Nokh der mitog poyze zogt eydes der gehilf fun shef fun Ostrolenker Shteyer Amt h` Zigmund Nowak. Zayn eydes-zogen iz eyn groyse beshuldigung gegen zayn shef. Er dertseht vegen fakten fun oyskoyfen patenten fun der 111 kategorie oyf`n ort fun der fun der tsveyter, vegen nisht shtrafieren shuldige un dos glaykh. Es gehen durkh far`n Gerikht fershidene eydes, velkhe zogen zikh aroys gut oder shlekht vegen beshuldigten.

Tsvishen andere hert dos Gerikht oys dem damen-shnayder Yakev Markevitsh, velkher dertseht, az di froy fun beshuldigten iz gekumen zikh makhen bay ihm a palto, far velkhen zi hot nisht betsohlt, fershteht zikh, keyn groszen, nor tsugezogt dem eydes, az ihr man vet ihm berikzikhtigen bay shteyeren.

Interasant iz dos eydes-zogen fun Pinkhes Gedanken, eynem fun di hoypt eydes metsad der beshuldigung, velkher redt vegen der lage fun di sokhrim bay zey in shtodt, un dertseht, az in yohr 1926 hot keyner fun di raykhe

opowiada Sądowi, że jego żona musiała zanieść oskarżonemu raz 20 dolarów, a drugi raz 200 zł, które odłożyła na stół w kuchni. A kiedy on poszedł prosić szefa, by zechciał mu rozłożyć podatek na raty, ten odpowiedział mu ze złością:

„Jeśli wam tu źle – jedźcie do Palestyny”.

Niemal to samo opowiada jego żona Rochl. Po południowej pauzie mówi świadek asystent szefa Ostrołęckiego Biura Podatkowego pan Zygmunt Nowak. Jego zeznanie jest jednym wielkim oskarżeniem pod adresem szefa. Opowiada on o faktach wykupu patentów 111-ej kategorii w miejsce tych z kategorii drugiej, o niekaraniu winnych, i tym podobnych rzeczach. Występują przed Sądem różni świadkowie, którzy wypowiadają się dobrze bądź źle o oskarżonym. Między innymi Sąd przesłuchuje krawca damskiego Jakewa Markiewicza, który opowiada, iż żona oskarżonego przysłała, by uszyć sobie u niego palto, za które nie zapłaciła, ma się rozumieć, ni grosza, a jedynie obiecała świadkowi, że jej mąż obdarzy go względem przy opodatkowaniu.

Ciekawe jest zeznanie Pinchesa Gedankena, jednego z głównych świadków ze strony oskarżenia, który mówi o położeniu handlowców w mieście i opowiada, iż w roku 1926 żaden z bogatych kupców nie wykupił

sokhrim nisht oysgekoymt a patent fun der tsveyter kategorye, trots dem, vos fiel fun zey hoben gehandelt mit"zaydens un gold".

Nokh dem vert ferhert der shef fun rekursen-obteylung bay der "Izba Skarbowa" in Bialistok h` Antoni Pyotrovski.

Der eydes dertsehlt, az ihm iz oysgekumen fiel mol tsu lustriren dos Shteyer-Amt in Ostrolenka, vu er flegt nisht alts trefen in ordnung. S`hot zikh bult gelozt dort merken, az mit`n Shteyer- Amt fihrt on a unfehiger un ayngeshnter mensh, tsulieb vos er hot befehlen tsu halten dem amt unter a observatsye.

Der eydes dertsehlt oysfihrlikh vegen di kleyne umzats-shteyern, velkhe di groysse firmes flegen tsohlen, operirt derbay mit tsifern un vayzt on, az di mihl "Motor" un di firmes "Bednarski" un "Savko" hoben getsohlt gevaldig kleyne sumen umzats-shteyer.

Nokh`n oysheren fershidene eydes, tsvishen andere dem shufef fun mihl "Motor" h` Soyka, velkher git ob a gute meynung vegen beshuldigten un dem fertreter oyf`n posten fun shef fun Shteyer-Amt h` Antoni Rudzinski, velkher dertsehlt tsvishen andere, az dos mihl "Motor" hot ge-

patentu drugiej kategorii, mimo iz wielu z nich handlowalo "jedwabiem i zlotem".

Nastepnie zostaje przesluchany szef wydzialu rekursow przy "Izbie Skarbowej" w Bialymstoku pan Antoni Piotrovski.

Swiadek opowiada, iz przyslo mu wiele razy lustruac Biuro Podatkowe w Ostrolece, gdzie nie zawsze znajdowal we wszystkim porzadek. Dalo sie tam wyraźnie zauwazyć, ze Biurem Podatkowym kieruje niekompetentny oraz uparty czlowiek, z tego powodu nakazywal on zachowac niniejsze biuro pod obserwacja. Swiadek opowiada wyczerpujaco o malych podatkach obrotowych placonych przez duze firmy, operuje przy tym liczbami i wskazuje, iz mllyn "Motor" i firmy "Bednarski" i "Sawko" zaplacily nadzwyczaj male sumy podatku obrotowego.

Przesluchuje sie roznych swiadkow, miedzy innymi wspolnika mllyna "Motor" pana Sojke, ktory daje dobre spostrzezenia odnośnie oskarzonego oraz zastepce szefa Biura Podatkowego pana Antoniego Rudzinskiego, ktory opowiada miedzy innymi, ze mllyn "Motor" za –

„Lomzer Shtime”

tsohlt in yohr 1926 a umzats-shteyer fun 275 toyzend zl., dagegen h``-yohr tsohlt zi fun 1 milyon 90 toyzend zl. Mit`n oysheren fun dem eydes shlist nokh 9 a zeyger der forzitsender di ferhandlungen biz morgen, 10 frih.

Der tsveyter tog fun di ferhandlungen.

Donershtog dem 31 may, hot dos Gerikht vayter kontinuirt dem eydes-ferher. Di ale eydes zogen zikh aroys mit gute verter vegen dem beshuldigten ruhmen zayn gezeshaftlikhe tetigkayt un dertsehlen tsvishen andere, az Pinkhes Gedanken zol zikh hoben oysgedrikt dos derfar vos er iz gezesen tsvey khadoshim tfise far`n beleydigen a sekvestrator- vet der beshuldigter shef bekumen tsvey yohr un a. v. Dos Gerikht tret dan tsu oystsuhren di meynung fun ekspert Horvat-Bozshitsko, velkher shtelt fest, az tsulieb der kleyner oysmestung fun umzats-shteyer, hot der Melukhe-Oytser gehat groyse shodens. Nokh`n oysheren di meynung fun ekspert bekumt dos vort tsu der beshuldigungs-rede prok. Olshevski.

Di rede fun prokuror Olshevski.

Di gantse poylishe efentlikhkayt-erklert der

„Głos Łomżyński”

płacił w roku 1926 podatek obrotowy w wysokości 275 tysięcy zł. zaś w tym roku płaci owy młyn 1 milion 90 tysięcy zł. Przesłuchaniem owego świadka przewodniczący zamyka po godz. 9-tej obrady do dnia następnego do godz. 10-tej.

Drugi dzień obrad.

We czwartek 31 maja Sąd kontynuował przesłuchanie świadków. Wszyscy świadkowie wypowiadają się dobrym słowem o oskarżonym. Wychwalają jego działalność społeczną i opowiadają między innymi, że Pinches Gedanken musiał się tak wyrazić, dlatego gdyż siedział dwa miesiące w więzieniu za znieważenie sekwestratora – więc niech oskarżony szef otrzyma dwa lata i tak dalej. Następnie Sąd przystępuje do wysłuchania opinii eksperta Horwatt-Bożyczko, który stwierdza, iż z powodu małego wymiaru podatku obrotowego Skarb Państwa poniósł duże straty.

Po wysłuchaniu opinii eksperta, głos zabiera z mową oskarżycielską prokurator Olszewski.

Mowa prokuratora Olszewskiego.

Cała polska opinia publiczna – wyjaśnia prokurator była przekonana, iż w wolnej

prokuror iz geven ibertsaygt, az in befrayten Poylen vet nisht behershen dos beamtentum der gayst fun shokhad. Tsum groys bedoyern iz azoy nisht. Der sistem fun nehmen shokhad hot zikh ayngvortselt tief in organism fun unzer republik, azoy az di regirung fihlt zikh genoyt tsu shafen an`oysergevehnlikhen amt tsum kampf mit misbroykhen. Di beamte-zogt vayter prok. Olshevski-fodern mit rekht fershidene leystungen fun der regirung far zey. Dos ober iz meglikh nor dan, ven di shteyer -amten velen zayn durkhgedrungen mit`n gayst fun ehrlikhkayt. Prokuror Olshevski glaykht dan tsu dem beamten, velkhe nehmt shokhad tsu a krebs, vos m`darf un men muz oysraysen mit di vortslen. Dem beshuldigten Okurowski vert forgevorfen 11 fakten fun misbroykhen.

Mayn oyfgabe-erkleret prok. Olshevski-vet zayn aroystzufangen dem emes un geht dan iber tsu a grindlikher analize fun ale 11 fakten fun misbroykhen, erklerendig, az in fal mit Filaren un Skrobatshen iz festgeshtelt gevoren dem nehmen shokhad durkh`n beshuldigten. Dosglaykhen shtelt prokuror Olshevski fest di dinstlikhe fernakhlesigung fun beshuldigten baym oysmesten dem umzats-shteyer di firmes "Motor", "Bednarski" un "Soyka" ferrufendig zikh oyf der meynung fun ekspert. Fun di iberige 6 punkten fun der beshuldigung zogt zikh prok.Olshevski ob, nehmt in betrakht di lang-

Polisce nie zapanuje biurokracja i duch łapówkarstwa. Niestety sprawy mają się inaczej. System brania łapówek zakorzenił się głęboko w organizmie naszej republiki, tak więc rząd czuje się zmuszony stworzyć nadzwyczajny urząd do walki z nadużyciami. Urzędnicy – kontynuuje swą wypowiedź prokurator Olszewski- słusznie domagają się od rządu różnych świadczeń. Jest to jednak możliwe tylko wówczas, gdy biura podatkowe będą przeniknięte duchem uczciwości. Prokurator Olszewski porównuje następnie urzędnika biorącego łapówki do raka, którego trzeba obowiązkowo wyrwać z korzeniami. Oskarżonemu Okurowskiemu stawia się zarzuty 11 faktów nadużyć.

Moim zadaniem – oświadcza prok. Olszewski-będzie wyłowienie prawdy. Następnie przechodzi on do gruntownej analizy wszystkich 11 faktów nadużyć, objaśniając, że w przypadku Filara i Skrobacza stwierdzono przyjęcie łapówki przez oskarżonego. Prokurator Olszewski stwierdza również zaniedbania służbowe oskarżonego przy wymierzaniu podatku obrotowego firmom "Motor", "Bednarski" oraz "Soyka" powołując się na opinię eksperta. Od pozostałych 6 punktów oskarżenia prok. Okurowski się odżegnuje, bierze pod uwagę długoletnią służbę oskarżonego i prosi Sąd o skazanie go na 1 i ½ roku więzienia.

yehrige dinst fun beshuldigten un bet dos Gericht ihm tsu fermishpeten oyf 1 ½ yohr tfise.

Di rede fun ferteydfiger Lakhovitsh.

Fun der groyser khmare lozt zikh oys a kleyner regen- heybt on zayn rede advokat Lakhovitsh. In gantsen on tsvey falen fun shokhad un dray falen fun fernakhlesigung shtitst zikh der prokur. Adv. Lakhovitsh geht dan iber aroystsuvayzen di nisht rikhtigkayt fun di beyde beshuldigungen, redt vegen der gezeshaftlikher tetigkayt fun beshuldigten, vegen dem iberflus fun arbeyt in amt, polemizirt mit di oysfihrunen fun ekspert un bet dos Gerikht tsu befrayen dem beshuldigten. In zayn letsten vort bet der beshuldigter ihm fraytsushprekhen.

Nokh a lengere beratung trogt tsvey a zeyger in ovend dos gerikht aroys a urteyl, oyfn grund fun velkhen der beshuldigter Okurowski vert aner kent als shuldig in fernakhlesigung tsum shoden fun Melukhe - Oytser dem ihm ongetroyten un fermishpet oyf 2 khadoshim tfise, ferrekhnen dig ihm derbay di 21 teg preventsye. Der fermishpeter Okurowski darf oykh betsohlen 10 zł. gerikhts-kosten. Dagegen vert der beshuldigter befrayt fun farvurf fun nehmen shokhad. S`iz keday tsu bemerken, az trots der shpeter tsayt iz der zal fun Krayz-Gerikht geven ful gepakt.

Mowa obrońcy Lachowicza.

Z wielkiej chmury mały deszcz-rozpoznaj swą przemowę adwokat Lachowicz. Prokurator opiera się w sumie na dwóch przypadkach łapówkarstwa oraz trzech przypadkach zaniedbań. Adw. Lachowicz przechodzi następnie do ukazania niepoprawności obu oskarżeń, mówi o działalności społecznej oskarżonego, o nadmiarze pracy w urzędzie, polemizuje z wywodami eksperta i prosi Sąd o oswobodzenie oskarżonego. W swym ostatnim słowie prosi o uniewinnienie oskarżonego. Po długiej naradzie o godzinie drugiej po południu Sąd wynosi wyrok, na gruncie którego oskarżony Okurowski zostaje uznany winnym w zaniedbaniach na szkodę Skarbu Państwa jemu powierzonego urzędu i skazany na 2 miesiące więzienia, zaliczając mu przy tym 21 dni przewencji. Osądzony Okurowski powinien także zapłacić 10 zł. kosztów sądowych. Zaś z zarzutu łapówkarstwa oskarżony zostaje uwolniony.

Warto zauważyć, iż mimo późnej pory, sala Sądu Okręgowego była wypełniona po brzegi.

Sz. S.

Sh. S.

Der bezukh fun mar Louie Altshuld in zayn heymats-shtodt.

Keyn Lomzsha iz gekumen tsu fohren der bekanter tsionistisher askan un nadvan mar Louie Altshuld mit zayn froy fun Nyu-York. Als geborener in Lomzsha hot der gast zikh ferinteresirt mit ale voyltetige institutsyes, velkhe veren durkh ihm agev untershtitst oykh fun dervaytens. Es zenen aranzhirt gevoren lekoved ihm un zayn froy shene oyfnahmen in "Hashgakhat Yesoyim" un Yidishe Shpitol.

Dem ershten tog Shvues hot der gast gedavent in der Groyser Shuhl, vu er hot menader geven gresere sumen far der yeshive, shuhl un andere kevres.

A gor feyerlikhe oyfnahme hot lekoved mar Altshuld un zayn froy ayngedent di Tsionistische Organizatsye "Hatkhiya" in ihr eygenem lokal als oysdruk fun onerkenung far zayn ibergebener tetigkayt far der tsionistisher bevegung in di Feraynigte Shtaten.

Wizyta pana Lui Altszulda w jego mieście rodzinnym.

Do Łomży przybył z Nowego Jorku znany działacz syjonistyczny i filantrop pan Lui Altszuld wraz z żoną.

Jako urodzony w Łomży gość zainteresował się wszystkimi instytucjami dobroczynnymi, które mianowicie przez niego są wspierane także z daleka. Zaaranżowano na jego i jego żony cześć piękne przyjęcia w Ochronce dla Sierot oraz Szpitalu Żydowskim.

Pierwszego dnia święta Szvues gość modlił się w Wielkiej Synagodze, gdzie dał obietnicę dostarczenia dużych sum pieniężnych na jesziwę, synagogę i inne towarzystwa.

Bardzo uroczyste przyjęcie na cześć pana Altszulda i jego żony zorganizowała Organizacja Syjonistyczna "Hatchija/Odrodzenie" w jej własnym lokalu jako wyraz uznania dla jego pełnej poświęcenia działalności w ruchu syjonistycznym w Stanach Zjednoczonych.

“Lomzer Shtime”

Bay a besheydener glezele they kumt for dos tsuzamenfrefen zikh fun gast mit di khaveyrim fun der higer Tsionistisher Organizatsye.

Der ershter begrist di gest der prezes fun der Tsionistisher Organizatsye in Lomzsha h` Domovitsh, velkher shtelt zikh ob oyf der perzon fun gast un geht der nokh ariber tsu shildern di lage fun der tsionistisher bevegung in Poylen. H` Domovitsh beklogt zikh oyf der groyser tsushpliterung in di rayhen fun der Tsionistisher Organizatsye, shtraykht unter in gegenzats tsu dem di bedaytung fun der tsionistisher shtimung bay di breyte folks-masen, velkhe hot ihr bulden oysdruk bekumen bay di vahlen tsu di gezetsgeberishe instantsen un endigt mit oysrufen lekoved di amerikaner khaveyrim un di gest.

Der tsveyter in nomen fun Mizrakhi begrist h` Strikovski, velkher vayzt on oyf'n gevunshenem fakt, vos in di rayhen fun der tsionistisher bevegung gefinen zikh a zelkhe layt, vi der gast un polemizirt mit`n h` Domovitsh arum der frage fun tsushpliterung in di tsionistische rayhen, velkhe er halt far nisht keyn shedlikhe ersheyning, vayl ale tsionistisze fraktsyes un federatsyes zenen dokh durkhgedrungen mit`n tsionistishen ideal.

„Glos Łomżyński”

Przy skromnej szklaneczce herbaty odbywa się spotkanie gościa z towarzyszami z miejscowej Organizacji Syjonistycznej.

Jako pierwszy wita gości prezes Organizacji Syjonistycznej w Łomży pan Domowicz, który, koncentruje się na osobie gościa a następnie przechodzi do zobrazowania sytuacji ruchu syjonistycznego w Polsce.

Pan Domowicz żali się na duży rozłam w szeregach Organizacji Syjonistycznej, z drugiej zaś strony podkreśla znaczenie nastroju syjonistycznego w szerokich w masach ludowych, który nabrał mocniejszego wyrazu w wyborach do instancji ustawodawczych i kończy owacjami na cześć amerykańskich towarzyszy i gości.

Jako drugi w imieniu Mizrachi (*organizacja syjon-ortodoksyjna*) wita gości pan Strykowski, który wskazuje na pożądany fakt, że w szeregach ruchu syjonistycznego znajdują się takowi ludzie jak gość i polemizuje z panem Domowicz wokół kwestii rozłamu w szeregach syjonistycznych, którego to rozłamu nie traktuje w kategoriach zjawiska szkodliwego, ponieważ wszystkie frakcje i federacje syjonistyczne są przecież

Nokh der rede fun h` Strikovski git a por numeren gezang solo Khaye Lakhover, velkhe veren oyfgenumen durkh di ferzamelte mit aplodismenten.

Es begrist dan in nomen fun der Tsionistisher Organizatsye h` Mizrakh, velkher apelirt tsu di raykhe brider in Amerika dos zey zolen helfen in der arbeyt fun oyfboyen dos natsyonale heym far`n umetum gerudften yidishen folk.

Es begrist in nomen fun "Keren Hayesod" h` Tabolitski un dan bekumt dos vort der gast, velkher halt a lengere rede vegen tsionizm un Erets Israel.

Ikh hob bezukht in Lomzsha fiel institutsyes un khevres- hoybt on mar Altshuld, tsu aykh ober kum ikh als khaver fun eyn un derzelber bevegung, velkhe nehmt arum dos gantse yidishe folk in ale lender fun goles.

Mar Altshuld shtelt zikh dan ob oyf di sibes, velkhe hoben ihm gebrakht in di reyhen fun der tsionistisher bevegung un polemizirt mit di gegner fun tsionizm.

Er schildert dan mit entuzyazm di arbeyt fun di khalutsim in Erets-Israel, velkhe hoben viste mitbaryot in blihende felder fervandelt. Mar Louie Altshuld zogt vayter: Dem prezes fun der Tsionistisher Organizatsye in Lomzsha thut layd der fakt fun tsushpliterung

przeniknięte ideałem syjonistycznym.

Po przemówieniu pana Strykowskiego kilka solówek wokalnych prezentuje Chaje Lachower. Jej występ zebrani przyjmują z aplauzem.

Następnie wita gości w imieniu Organizacji Syjonistycznej pan Mizrach, który apeluje do bogatych braci w Ameryce o pomoc w pracy związanej z wybudowaniem domu narodowego dla wszędzie prześladowanego ludu żydowskiego.

W imieniu "Keren Hajesod" (*org. zbierająca fundusze dla Izraela*) gości pozdrawia pan Tabolicki, a następnie głos zostaje udzielony gościowi, który wieździe długą przemowę o syjonizmie i Ziemi Izraela.

Odwiedziłem w Łomży wiele instytucji i towarzystw – rozpoczyna pan Altszuld, ale do was przybywam jako towarzysz z jednego i tego samego ruchu obejmującego cały naród żydowski we wszystkich krajach wygnania.

Pan Altszuld zatrzymuje się następnie na przyczynach, które przywiodły go do szeregów ruchu syjonistycznego i polemizuje z przeciwnikami syjonizmu. Obrazuje następnie z entuzjazmem pracę chaluców (pionierów) w Ziemi Izraela, którzy przeobrazili bezludne pustynie w kwitnące pola. Pan Lui Altszuld mówi dalej: Prezesa Organizacji Syjonistycznej smuci fakt rozłamu w szeregach Organizacji Syjonistycznej. Ale gorzej jest z tymi, którzy

in di reyhen fun der Tsionistisher Organizatsye. Erger iz ober mit di, velkhe zenen fayndlikh geshtimt, oder gor indifferent tsum tsionizm.

H' Mizrach- zagt der gast-hot apelirt tsu di amerikaner magnaten, az zey zolen helfen boyen E. I. Men darf ober mit dem sistem iberraysen, vayl boyen muz dos gantse folk.

Fiel beser un glykher far der tsionistisher bevegung iz tsu gevinen di breyte folks-shikhten eyder di magnaten. In dem hot shoy'n zikh ibertsaygt der prezident fun der Alveltlikher Tsionistisher Organizatsye prof. Khayim Veysman beys zayne bezukhen oyf di kampeynen fun "Keren Hayesod". Vos onbelangt der "Yidisher Agents" treft on di zakh oyf shverigkayten, vayl m'hot do tsu thun mit Yiden, velkhe s'iz shver zikh tsu "asimiliren" mit zeyere brider...

Der gast endigt zayn rede mit'n vunsh, az ale onvezende do zolen nokh derleben tsu zeh'n dos oyfgelebte yidische folk in der alt-nayer heym.

Di rede fun gast vert oyfgenumen mit a mabul fun aplodismenten durkh'n tsohlaykh ferzamelte publikum.

Dem banket shlist h' Mizrach, dankendig dem gast far zayn lebedigen grus fun di khaverim fun yener zayt Atlantik. Mit'n gezang fun "Hatikve" ferlozt der oylem dem lokal fun "Hatkiya" gezegnendig zikh zehr varim mit di gest.

Sh. S.

są wrogo nastawieni bądź zupełnie indyferentni wobec syjonizmu.

Pan Mizrach-mówi gość-apelował do magnatów amerykańskich, by pomogli budować Ziemię Izraela. Należy jednak zerwać z tym systemem, ponieważ budować musi cały naród. O wiele lepiej i prościej dla ruchu syjonistycznego jest zdobyć szerokie warstwy narodowe niżli magnatów. O tym już się przekonał prezydent Światowej Organizacji Syjonistycznej prof. Chaim Wejzman wizytując kampanie "Keren Hajesod". Co się zaś tyczy "Agencji Żydowskiej" rzecz napotyka na trudności, ponieważ ma się tu do czynienia z Żydami, którym trudno jest się "asymilować" z ich braćmi...

Gość kończy swą wypowiedź życzeniem, by wszyscy tu obecni jeszcze dożyli widoku odrodzonego narodu żydowskiego w jego starym- nowym domu.

Przemówienie gościa zostaje przyjęte ogromnym aplauzem przez licznie zebrane publikum.

Bankiet finalizuje pan Mizrach, dziękując gościowi za jego żywiołowe pozdrowienie od towarzyszy z tamtej strony Atlantyku. Śpiewem "Hatikwa" zebrani opuszczają lokal "Odrodzenia" żegnając się ciepło z gośćmi.

Sz. S.

Di grindung fun a “Yeas”-obteylung bay der Yidisher Gemeynde.

Zuntog dem 20-ten may hot gevaylt in Lomzsha h` Ritov der forshter fun der Tsentraler Yidisher Emigratsyons-Gezelshaft “Yeas” mit`n tsiel tsu grinden an`ekspozitur fun der doziger gezelshaft bay der higer Yidisher Kehile.

Nokh a bezukh fun h` Ritov baym Rosh-Hakahal h` Epshteyn un vitse-forzitsenden h` Tabolitski iz tsunoyfgerufen gevoren an`oysergevehnlikhe zitsung fun der Kehile-Fervaltung, gevidmet dem azoy haynt angevehtogten emigratsye-problem.

Di zitsung efent h` Epshteyn, velkher referirt iber der frage fun yidishen emigratsyons-vezen, vayzt on oyf di gute un shlekhte zayten fun der emigratsyons-bevegung bay Yiden un bet zikh aroystsuzogen vegen dem inyen.

Es nehmt dan dos vort parnes Domovitsh, velkher betont di noytvendigkayt fun aza obteylung bay der Yidisher Gemeynde, un erklert az di hoypt-oyfgaben fun der nay-geshafener obteylung darf zayn geben rikhtige informatsyes di emigranten. Es nehmen oykh an`onteyl in der diskusye

Założenie oddziału “Jeas” (Yidisher Tsentraler Emigratsye-gez.- Żydowskie Centralne Towarzystwo Emigracyjne) przy Wspólnocie Żydowskiej.

W niedzielę 20-go maja bawił w Łomży pan Ritow przedstawiciel Centralnego Żydowskiego Towarzystwa Emigracyjnego “Jeas” z celem założenia ekspozytury owego towarzystwa przy miejscowym Kahale Żydowskim.

Po wizycie pana Ritow u Kierownika Kahalu pana Epsztejna oraz wiceprzewodniczącego pana Tabolickiego zwołano nadzwyczajne posiedzenie Zarządu Kahalu poświęcone tak teraz nabołatemu problemowi emigracji.

Posiedzenie otwiera pan Epsztejn, który referuje kwestię istoty emigracji, wskazuje na dobre i złe strony żydowskiego ruchu emigracyjnego i prosi o wypowiedzenie się w tej sprawie.

Następnie głos zabiera parnes (*radny kahalny*) Domowicz, który podkreśla niezbędność takiego oddziału dla Wspólnoty Żydowskiej i oświadcza, że głównym zadaniem nowo utworzonego oddziału powinno być udzielanie właściwych informacji emigrantom.

Biorą też udział w dyskusji

“Lomzer Shtime”

arum der frage di dozores Hirsh Mark un Alter Kavkevitch. Dan bekumt dos vort h` Ritov, velkher referirt breyter vegen di problemen fun der yidisher emigratsye, redt arum di rol fun makher in leben fun yidishen emigrant, di noytvendigkayt tsu geben rikhtige informatsyes nisht obshtelendig zikh afile far`n biteren emes, un vayzt on oyf di oyszikhten in der rikhtung fun der yidisher emigratsye.

Di Kehile-Fervaltung nehmt dan on aynshtimig a beshlos tsu grinden a “Yeas”-obteylung bay der higer Yidisher Kehile.

Sh. S.

Fun Shtodt-Rad.

Mitvokh dem 23-5 zenen durkh di PP`S arayngetrogen gevoren a rayhe dringende forshlogen, azoy, az biz shpet in der nakht iz der Shtodt-Rat geven besheftigt mit di dozige forshlogen un hot nisht bevizen tsu betrakhten afile eyn punkt fun tog-ordnung. Di mehrhayt forshlogen zenen nuga di sanitare ongelegenhayten fun shtodt. Es iz derbay beshlosen gevoren a por mol in tog tsu begisen mit vaser di punkten, vu es iz do a gresere bevegung fun menshen kedey tsu

„Głos Łomżyński”

wokół tej kwestii dozorowie (*gabajowie*) Hirsz Mark oraz Alter Kawkiewicz. Następnie głos zabiera pan Ritow, który referuje szerzej problemy emigracji żydowskiej, omawia rolę działaczy w życiu żydowskiego emigranta, niezbędność udzielania prawidłowych informacji nie wyłączając nawet gorzkiej prawdy, oraz wskazuje na perspektywy w kierunku emigracji żydowskiej.

Zarząd Kahalu przyjmuje następnie jednogłośnie decyzję o założeniu oddziału “Jeas” przy miejscowym Kahale Żydowskim.

Sz. S.

Z Rady Miasta.

We środę 23–5 przez PPS wprowadzony został szereg pilnych wniosków, tak, że do późna w nocy Rada Miasta była zajęta niniejszymi wnioskami i nie miała czasu na rozpatrzenie choćby jednego punktu znajdującego się na porządku dnia.

Większość wniosków dotyczy spraw sanitarnych miasta. Postanowiono przy tym kilka razy dziennie polewać wodą punkty, gdzie jest znaczne natężenie ruchu ludności,

bezaytigen dem shtoyb, vi tsum bayshpil di Lange gas, beyde "deptakes" oyf Plats Koshtsiushki, dem Post Plats un dem shosey biz tsu der bahn. Es iz obgevorfen gevoren der forshlog tsu fervehren private perzonen zikh tsu besheftigen mit asenizatsye, dagegen iz beshlosen gevoren ontsuvayzen di pletser, vuhin di unreynkayten obtsufihren un oykh di sheh`en fun reynigen un obfihren, unter der drohung fun groyse politsay shtrofen far`n obfihren nisht in geherigen ort un nisht in der geheriger tsayt. Es iz oykh arayngetrogen gevoren a interpelatsye durkh der PP``S gegen Magistrat far`n beshtetigen kamashenmakher-tsech, frizirer tsekh un mular tsekh nisht in heskem mit di forshriften, tsulib vos, di voyevudztvo hot di diplomen nisht beshtetigt un di balmelokhes zenen oyfgefodert gevoren umtsukehren di diplomen, far velkhe zey hoben fiel geld betsohlt. Di interpelanten fodern oyf dem Magistrat. zey dos geld umtsukehren. Glaykhtsaytig iz durkh dem forzitsenden durkhgelezen gevoren a memorandum fun di friziren, velkhe fodern, men zol zey umkehren tsurik dos geld far di diplomen. Der prezident entfert, az als komisar far di tsekh inyonim iz in zayn fertretung geven tetig der magistrat-sekretar Kutshevski, der letster hot nor genumen di faktishe oysgaben oyf di diplomen gufe, oyf dos papir mit`n druk. Er hot di ferinteresirte perzonen oyf di formele defekten ongevizen un zey gants

aby zniwelować zapylenie, jak na przykłađ ulicę Długą, oba "deptaki" na Placu Kościuszki, Plac Pocztowy oraz szosę do stacji kolejowej.

Został odrzucony wniosek zakazu osobom prywatnym zajmowania się asenizacją, uchwalono zaś wyznaczenie miejsc, gdzie nieczystości należy odprowadzać a także godzin oczyszczania i odprowadzania, pod groźbą wielkich mandatów policyjnych za odprowadzanie nieczystości w miejsce nieodpowiednie i w nieodpowiednim czasie. PPS wniosła też interpelację przeciwko Magistratowi za zatwierdzenie cechu wytwórców kamaszy, cechu fryzjerów oraz cechu mularzy (*murarzy*) niezgodnie z przepisami, z powodu czego województwo dyplomów nie zatwierdziło i rzemieślnicy byli zmuszeni zwrócić dyplomy, za które zapłacili dużo pieniędzy. Interpelanci żądają od Magistratu zwrotu pieniędzy. Jednocześnie przez przewodniczącego przeczytane zostaje memorandum fryzjerów, którzy żądają by zwrócono im pieniądze za dyplomy. Prezydent odpowiada, że jako komisarz do spraw cechowych w jego zastępstwie działał sekretarz magistracki Kuczewski, ten ostatni przyjął tylko faktyczne wydatki na dyplomy jako takie, na papier z drukiem. Wskazał on zainteresowanym osobom na defekty formalne i całkiem dosadnie wyjaśnił, że nie może jednoznacznie powiedzieć, czy

daytlikh erklehrt, az er kon nisht gut zogen, tsi di voyevudztvo vet zey di tsekhen beshtetigen. Zey hoben ober gebeten obtsushiken oyf yeden fal tsu der voyevudztvo un ven di letste vet nisht beshtetigen, velen zey keyn pretensye nisht hoben. Radt. Gayst trogt arayn a forshlog obtsushtimen, az der entfer fun Magistrat iz nisht keyn befridigender. Di rekhte poylishe grupirung trogt arayn a gegen-forshlog, ibertsugehn iber der interpelatsye tsum tog-ordnung. Di ratmener fun Yidishen Kolo tsuteylen zikh: a teyl shtimt far`n forshlog fun ratm. Gayst un a teyl halt zikh ob fun shtimen. Der forshlog fun ratm. Gayst bekumt dan a mehrhayt.

—

Oyf der zitsung fun fun Shtodt-Rat dem 31-5 hot der prezident obgegeben a berikht iber der oysfihren fun di durkh`n Shtodt-Rat ongenumene beshlosen. Ratm. Piotrovski interpelirt, vos der Magistrat iz nisht genug energish in zayne bemihungen vegen bekumen in eygentum fun der shtodt dem plats mit di binyonim fun dem obgeshtelten melukhe-tartak baym Narev.

Ratm. Shvigoński interpelirt, vos der Magistrat zorgt venig tsu bezorgen mit diren di orene familyes, hoyptzekhlikh struzshes, velke veren eksmitirt masenvayz, vayl oyf zey iz nisht khal dos gezets fun lokatoren-shuts. Ratm. Domovitch interpelirt, vos der Magistrat hot in budzshet-preliminaryum far

województwo zatwierdzi im cechy. Jednak oni prosili o odesłanie w każdym razie (*dokumentacji*) do województwa, a gdy to ostatnie nie zatwierdzi, żadnych pretensji mieć nie będą.

Radny Gajst wnosi o przegłosowanie wniosku, jako że odpowiedź Magistratu nie jest zadowolająca. Polskie ugrupowanie prawicowe wyraża sprzeciw i wnioskuje o przejście od interpelacji do porządku dnia. Radni Koła Żydowskiego ulegają podziałowi: część głosuje za wnioskiem radnego Gajsta a część wstrzymuje się od głosowania. Wniosek radnego Gajsta uzyskuje następnie większość.

—

Na posiedzeniu Rady Miasta dnia 31-5 prezydent zdał raport dotyczący realizacji uchwał przyjętych przez Radę Miasta. Radny Piotrowski interpeluje, że Magistrat nie jest wystarczająco energiczny w swych staraniach o pozyskanie na własność miasta placu z budynkami wstrzymanego tartaku państwowego przy Narwi.

Radny Świgoński interpeluje, że Magistrat niezbyt się martwi o bezpieczeństwo mieszkaniowe rodzin ubogich, a zwłaszcza stróżów, którzy są masowo eksmitowani, ponieważ nie obejmuje ich prawo ochrony lokatorów. Radny Domowicz interpeluje, że Magistrat w preliminarium budżetowym na

dos yohr 1928/9 tsu der dispozitsye 21960 zl. far 50 yesoymin in di yidishe yesoymin-anshtalten nisht tsu gegeben a erklerung, az in di dozige anshtalten gefinen zikh iber 90 yesoymin, azoy az di voyevudztvo hot gehat dem ayndruk, az der Magistrat halt oys di dozige anshtalten in gantsen, un hot deriber redutsirt di subventsye oyf a gantsen dritel. Der redner shtelt a forshlog tsu beoyftrogen dem Magistrat oyftsukleren di voyevudztvo dem toes un zikh tsu bemihen vegen a beshtetigung fun der subventsye in der frihrerdiger hoykh; Oyb di voyevudztvo zol tsulieb formele temim obzogen, vayl der budzshet iz shoynt entgiltig arayn in kraft zol der difirents berigzikhtigt veren in tsugob-budzshet. Dem forshlog untershtitsen di ratm. Mark un Posesorski un er vert durkh a mehrhayt shtimen ongenumen. Es vert shlislikh oysgehert a berikht iber der tetigkayt fun Komitet far der Funanderboyung fun der Shtodt Lomza. (In der langer liste hoyz-bezitser, velkhe bekumen durkh dem Komitet melukhe-halvaot oyf boyen, oder iberboyen, gefinen zikh zehr venig yidishe nemen, dos bevayzt, az in der initsyativ fun heyzer-boy, oder kapitaler remontirung fun shoynt eksistirende heyzer, zenen Yiden shvakh beteyligt, meglikh tsulib dem, vos zey zenen klal nisht informirt vegen di halvaa-meglikhkayten. Shuldig in dem zenen natirlikh di yidishe mitglider fun Komitet).

rok 1928/9 do dyspozycji 21960 zł na 50 sierot w żydowskich przytułkach sierocych nie dodał wyjaśnienia, iż w owych przytułkach znajduje się 90 sierot. W związku z tym, że województwo miało wrażenie, iż Magistrat utrzymuje owe przytułki w całości zredukowało ono subwencję o całą jedną trzecią.

Mówca stawia wniosek zlecenia Magistratowi wyjaśnienia województwu pomyłki i postarania się o zatwierdzenie subsydium w poprzedniej wysokości;

Jeśli województwo z przyczyn formalnych odmówi, gdyż budżet jest już ostatecznie upełnomocniony różnica powinna zostać uwzględniona w budżecie dodatkowym. Wniosek podtrzymują radni Mark i Posesorski i zostaje on większością głosów przyjęty.

W końcu zostaje wysłuchany raport dotyczący działalności Komitetu Rozbudowy Miasta Łomży. (Na długiej liście właścicieli domów, którzy otrzymują za pośrednictwem komitetu pożyczkę państwową na budowę, bądź przebudowę, znajduje się bardzo niewiele nazwisk żydowskich, to dowodzi iż w inicjatywę budowy domów bądź remontów kapitalnych domów już istniejących, Żydzi są słabo zaangażowani, prawdopodobnie dlatego, że oni na ogół nie są informowani o

Der Shtodt-Rat nehmt on a beshlos oyftsufodern dem Komitet nokhtsukontroliren, tsi di hoyz-bezitser, velkhe boyen oys dires mit dem geligenem geld, ferlangen nisht keyn paskarske prayzen far zey.

A karban fun shveren ekonomishen matsev.

Montog dem 21-5 hot zikh gesmt der higer inhaber fun a vayn un bronfen-gesheft Iser Kleyman. Di sibe fun fertsveyfelten shrit iz di shvere ekonomishe lage. Mit a por tog friher hot im der komornik gemakht a zayentshe, er hot es nisht gekont aribertrogen un iz begangen dem fertsveyfelten shrit. Men hot im glaykh ibergefihrt in Yidishen Shpitol, vu men hot nokh bevizen im obtsurateven. Zayn tsushtand besert zikh. In der gantser shtodt, bifrat in di sokhrishe krayzen, hot der doziger tsufal gemakht a gevaldigen roshem. Di breyte sokhrishe krayzen darfen es ober hoben oyf zeyer gevisen, vayl venig fun zey hoben bizher aroysgevizen genug fershtendnish far der vikhtigkayt fun der eksistirender ohn-protsentiger Halvaa-Kase. Ven yeder eyntsiger soykher un balmelokhe, vos git zikh alayn an`eytse ohn der hilf fun der doziger Kase, volt zikh far ihr loyt zayne meglikhkayten beshteyert, volt di Kase mit der vayterdiger entshprekhender mithilf

możliwościach pożyczkowych. Winni są temu oczywiście żydowscy członkowie Komitetu).

Rada Miasta przyjmuje uchwałę wymogu sprawdzania przez Komitet, czy właściciele domów, którzy budują mieszkania za niniejsze pieniądze nie żądają paskarskich (*zawyżonych*) cen za nie.

Ofiara trudnej sytuacji ekonomicznej.

W poniedziałek 21–5 otruł się miejscowy właściciel winiarsko-wódczanego interesu Iser Klejman. Przyczyną desperackiego kroku jest trudna sytuacja ekonomiczna. Parę dni wcześniej komornik dokonał u niego zajęcia, czego znieść nie był w stanie i popełnił desperacki krok.

Natychmiast przewieziono go do Szpitala Żydowskiego, gdzie ciągle usiłują go ratować. Jego stan się polepsza. W całym mieście a w szczególności w kręgach kupieckich wypadek ten wywarł mocne wrażenie. Powinno to zaciążyć na sumieniu szerokich kręgów kupieckich, ponieważ, jak dotychczas, niewielu z nich wykazało wystarczająco zrozumienia dla ważności egzystencji bezprocentowej Kasy Pożyczkowej. Gdyby każdy z osobna kupiec i rzemieślnik, który daje sobie radę bez pomocy tej oto Kasy, mógł się dla niej wedle

metsad dem “Dzshoynt”, velkher git azoy fil, vifil di shtodt aleyn git, geven in der lage bakovedige gefalene sokhrim un handverker mit gresere halvaot aroystsu Helfen, biz zey tsu derhalten oyf di fis, un azelkhe troyerige tsufalen volten dan nisht geshehn. Zolen es menshen sof kol sof fershtehn un erfilen zeyer morale flicht, im tsu ferhiten ehnlikhe umglikhen oyf vayter, keyner veys nisht zayn eygenem goyrl fun morgen.

L`g BeOmer di khasene, Shvues di levaye.

In elter fun 28 yohr iz donershtog dem 24 may 6 ovend geshtorben in Byalistok nokh a 7-togiger krankhayt Tsalel Birnboym, a zuhn fun higen sode-vaser fabrikant Avrom Birnboym, velkher hot ersht mit dray vokhen tsurik in tog fun L`g BeOmer khasene gehat mit a fraylin fun Byalistok. Di levaye iz forgekumen in Byalistok bay a toyzend kepigen oylem. Dem ershten tog Shvues der umgerichter toyt fun blihenden, kreftigen Ts. Birnboym zikhrona librakha, hot gemakht in Lomzsha a oysergevehnlikhen roshem, bifrat in di yugend-krayzen, vu er iz gevezen zehr beliebt.

Dos obnehen di shvua bay di yidishe zelner.

swoich możliwości opodatkować, Kasa z dalszą odpowiednią pomocą ze strony “Dżointu”, który daje tak dużo, jak daje samo miasto, byłyby w stanie szanownych upadłych kupców i rzemieślników wspomóc większymi pożyczkami, dopóki staną oni na nogi, i do takich smutnych incydentów nie dochodziłoby. Muszą ludzie, koniec końców, to zrozumieć i wypełnić swój moralny obowiązek zapobiegania podobnym nieszczęściom w przyszłości, nikt nie wie co przyniesie mu dzień jutrzejszy.

W 33-ci dzień Omeru (*Okres pomiędzy świętem Pejsach a Szvues*) ślub, a w Shvues pogrzeb.

W wieku lat 28 we czwartek 24-go maja o godz. 6 wieczór zmarł w Białymstoku po 7-mio dniowej chorobie Calel Birnboym, syn miejscowego fabrykanta wody sodowej Awroma Birnbojma, który wcześniej, trzy tygodnie temu w 33-ci dzień Omeru wziął ślub z panną z Białegostoku.

Pogrzeb odbył się w Białymstoku przy tysięcznym tłumie. Pierwszego dnia święta Szvues niespodziewana śmierć kwitającego, silnego C. Birnbojma błogosławionej pamięci, zrobiła w Łomży nadzwyczajne wrażenie, szczególnie w kręgach młodzieżowych, gdzie był bardzo lubiany.

Mitvokh dem 23-ten may iz forgekumen di feyerlikhkayt fun obnehmen di shvua bay di zelner fun yohrgang 1906 fun statsyonirenden bay unz 33-ten Fusgeher Pulk.

Di yidishe zelner zenen gekumen unter der onfihung fun a porutshnik mit`n pulk-orkester on der shpits in der Groyser Shuhl. Eyner fun di zelner davent Shakhres far`n omed, der kantor M. Lutski zingt di geherige tfiles, der nokh halt far di zelner a kurtse rede der higer rov harov Baksht, velkher betont di historishe gastfrayndlikhkayt fun Poylen in betsug tsu di umetum gerud`fte Yiden.

Unter di klangen fun muzik veren di yidishe zelner obgefihrt in di kosharen, vu es nehmt bay zey ob di shvua der higer mojre-hojroe harov Tsinovitsh.

Ermordet dem higer rakar.

Di politsay, velendig durkhfihren a revizye baym higen rakar in tsuzamenhang mit der ganve fun ferd, velkhe iz geshehn oyf di fulvet, hot im dershtokhen mit a bagnet far`n shtelen a vidershtand. Oyf di shpuren fun der ganve iz di politsey gefalen a dank dos gefinen di fel fun di durkh`n rakar gekoylete ferd baym fel-hendler h` L., velkher er hot nisht visndig obgekoyfen. Di katoylishe

---

Złożenie przysięgi przez żołnierzy żydowskich.

We środę 23-go maja odbyła się uroczysta przysięga żołnierzy rocznika 1906 ze stacjonującego u nas 33-go Pułku Piechoty.

Żołnierze żydowscy przybyli do Wielkiej Synagogi pod przywództwem porucznika z orkiestrą pułkową na czele. Jeden z żołnierzy czyta Szachres (*modlitwa poranna*) przewodząc modłom w synagodze, kantor M. Łucki śpiewa odpowiednie modlitwy. Następnie krótką przemowę wystosowuje żołnierzom rabin Bakszt, który podkreśla historyczną gościnność Polski w relacji do rozsianych wszędzie Żydów. Przy dźwiękach muzyki żołnierze żydowscy zostają oddelegowani do koszarów, gdzie przysięgę przyjmuje od nich miejscowy sędzia rabiniczny rabin Cynowicz.

Zamordowano miejscowego rakarza (wylapywacza i zabójcę psów).

Policja, chcąc przeprowadzić rewizję u miejscowego rakarza w związku z kradzieżą konia, do której doszło na folwarku, zadźgała go bagnetem za stawianie oporu. Na ślady kradzieży policja wpadła dzięki odnalezieniu

gaystlikhe hoben zikh in der kvure nisht beteyligt.

Fun der Gemeynde Fervaltung.

Oyf der zitsung fun der Gemeynde-Fervaltung montag dem 28-5 iz betrakht gevoren di vendung fun doktoyrim personal fun Yidishen Shpitol vegen befrayen zey fun gemeynde etat als doktoyrim fun a institutsye, vos geher der gemeynde, velkher zey giben ob tsayt un energye far a ferheltnismesig kleyne belohnung. Azoy vi der laytender doktor Karbovski hot di frage avekgeshtelt ultimativ, hot dos shpitol-kuratorium ibergenumen dem sikhsekh alayn tsu erloydigen. Di Gemeynde Fervaltung halt di motiven fun doktoyrim-personal far nisht rikhtig, aroysgehendig fun shtandpunkt, az yeder Yid- mit oysnahm nor fun di oyserst oremste- iz ferflichted tsu tsohlen gemeynde-shteyer, unobhengig fun zayne perzenlikhe laystungen far der gemeynde, oder ihre institutsyes, azoy gut vi der melukhe-beamter tsohlt eynkunft-shteyer letoyves der melukhe fun zayn

przypadku zarżniętego przez rakarza konia u okolicznego handlarza pana L., którego to konia, nie wiedząc o całej sprawie, on odkupił. Duchowieństwo katolickie w pogrzebie nie uczestniczyło.

Z Zarządu Gminy.

Na posiedzeniu Zarządu Gminy w poniedziałek 28-5 rozpatrzony został zwrot personelu lekarskiego Szpitala Żydowskiego odnośnie zwolnienia ich z etatu gminnego jako lekarzy z przynależnej gminie instytucji, której oddają oni czas i energię za stosunkowo małe wynagrodzenie.

W związku z tym, iż kierownik doktor Karbowski postawił pytanie ultymatywnie kuratorium szpitalne zajęło się łagodzeniem konfliktu. Zarząd Gminy uważa motywów personelu lekarskiego za niepoprawne, wychodząc z założenia, iż każdy Żyd- z wyjątkiem jedynie skrajnej biedoty- jest zobowiązany do płacenia podatków gminnych niezależnie od jego dokonań osobistych na rzecz gminy, bądź przynależnych jej instytucji, tak jak urzędnik państwowy, który płaci podatek dochodowy wzbogacając państwo z

Lomzer Shtime

gehalt, velkhen er bekumt fun der zelber melukhe un azoy gut, vi yeder eyntsiger birger vert baym oysmesten fun shteyer obgeshatst nisht loyt zayne bezundere ferdinsten far der gezelshaft, nor loyt zayne materyele tsohlungs-meglikhkayten.

Nayes fun der provints.

Kolno

Donershtog in der frih, dem 10–5, ven di kristen zenen gekumen vi gevenlikh in der higer katoylisher kirkhe tsum gotesdinst hoben zey dorten getroffen a groyse unordnung: ale heylige zakhen oyf'n hoypt-oltar hoben gefehlt, a teyl tsevorfen un der iker fun heyligsten tsimerl (sanktuarium) hot men aroysgeganvet di monstrantsye mit der heyliger hostye. Der ferzamelter oylem hot glaykh vegen dem alarmirt der politsay. Dervayl hoben masenvayz geshtromt menshen tsum koshtsiol, kedey tsu zehen, oyb`s hot virklikh gekent geshehen aza shreklikhe zakh. Zehendig far zikh dem geshehenem fakt hoben ale fun groys agmesnefesh geveynt. Oykh di yidishe befelkerung hot oysgedrikt ihr mitgefihl un mit groys emperung geredt vegen der dreyster un shendlikher ganve. Glaykh zenen oyf'n ort

„Glos Łomżyński”

wypłaty, którą otrzymuje od tegoż państwa i tak jak każdy obywatel, którego przy wymierzaniu podatku nie szacują wedle jego szczególnych zasług dla społeczeństwa, tylko wedle jego materialnych możliwości płatniczych.

Nowiny z prowincji.

Kolno.

We czwartek rano dnia 10–5, chrześcijanie przybywszy jak zwykle do miejscowej kirchy katolickiej na mszę świętą napotkali tam wielki bałagan: wszystkie rzeczy święte z głównego ołtarza zaginęły, część rzeczy była porozrzucana, a co najważniejsze z najświętszego pokoiku (sanktuarium) skradziono monstrancję wraz ze świętą hostią. Zebrany tłum natychmiast zaalarmował policję w tej sprawie. Tymczasem ludzie masowo podążyli do kościoła, by sprawdzić, czy rzeczywiście doszło do takiego okropieństwa. Ujrzawszy na własne oczy ten fakt dokonany wszyscy zapłakali z wielkiej zgrzyoty. Także ludność żydowska wyraziła swoje współczucie i z wielkim oburzeniem mówiła o zuchwałej i podłej kradzieży. Natychmiast na miejsce kradzieży przybyła policja z komendantem

fun der ganve arobgekumen politsay mitn komendant h`Yuzef Stupnitski on der shpits, geheym-agenten, forshteher fun der higer Starostvo un m`hot ongehoiben zukhen shpuren fun der ganve. S`iz avek a lengere tsayt, biz men hot endlikh derzehn in a vand fun der kirkhe a teyl fun a tsubrokhenem shvider. Mit dem tsubrokhenem shvider iz di politsay arumgegangen tsu ale stolares un zikh nokhgefregt, oyb zey hoben es nisht di letste teg emitsen geligen. Do hot zikh aroysgevizen, az der shvider gehert gor tsu a yidishen stolar. Fershteht zikh, az men hot ihm glaykh mit zayn froy un lern-yunglekh obgefihrt in der Politsay Komende, vu s`hot zikh ongehoiben gegen im a shtrenge khakira udrusha. Der yidisher stolar hot erklert, az dem shvider hot bay ihm gelihen mit a tog tsurik h` Borukh Zdroyevitsh, a higer bekanter greserer hoyz-bezitser. A grupe politsyanten hoben gebrakht in Politsay-Komisaryat dem h` B. Zdroyevitsh mit zayn froy un do hoben zey erklert folgendes: H` B. Z. iz an`eygentimer fun a mangel. Tsvishen andere kliyenten mangelt bay ihm vesh a gevise poylishe vesherin Rozalia Zalevska. Mit der letster iz di familye B. Zdroyevitsh geven zehr gut befrayndet un derfar flegt zi tsureden di iberige vesherins, az zey zolen manglen nor bay ihm un azoy arum fargresert di kindshaft (*bląd w druku, powinno być "frayndshaft"*). Mit eyn vort- zey hoben gehat tsu ihr dem fulsten

panem Józefem Stupnickim na czele, tajni agenci, przedstawiciele miejscowego Starostwa i rozpoczęto poszukiwania śladów kradzieży. Długi czas minął nim w końcu ujrzano w ścianie kirchy część połamanego świdra.

Z połamanym świdrem policja odwiedziła wszystkich stolarzy, wypytyjąc, czy ostatnimi dniami nie pożyczali tego komus.

Tu wyjawilo się, że świder należy całkowicie do żydowskiego stolarza. Ma się rozumieć, że natychmiast został on wraz z żoną i młodymi stażystami oddelegowany na Komendę Policji, gdzie wszczęto przeciwko niemu surowe postępowanie. Stolarz żydowski oświadczył, iż owy świder wypożyczył u niego dzień wcześniej pan Boruch Zdroyewicz, znany, miejscowy, większy właściciel nieruchomości. Grupa policjantów przyprowdziła na Komisariat Policji pana B. Zdroyewicza wraz z żoną i tu oświadczyli oni co następuje:

Pan B. Z. jest właścicielem magła. Wśród klientów maglujących u niego pranie jest między innymi pewna polska praczka Rozalia Zalewska. Z tą ostatnią rodzina B. Zdroyewicza była bardzo dobrze zaprzyjaźniona. W związku z tym namawiała ona pozostałe praczki, by maglowały tylko u niego i w ten sposób przyjaźń się potęgowała. Jednym słowem – mieli oni do niej pełne

tsutroy. Zey

kontynuacja na str. 9

“Lomzer shpigele”.

Amerikaner gest,-dozor, dozortsesa sidur tsum 1May, -abris mile in “Bund”.

Hayntigen y`t Shvues hoben mir gehat a amerikaner gast, (mistome gefint zikh vegen dem in der khronik fun L. Shtime). Mir kenen oykh beshtetigen, az der gast hot avekgefihrt fiel “koved” un “kvudim” nokh zayn haymat land Amerika; Rabonim, doktoyrim, tsionisten un stam Yuden hoben zikh gebeygt in dreyen far ihm...Fun ale “droshes” vos er hot oysgehert, iz geven di kligste, loyt vi men hot fershtanen, di, velkhe iz tsu ihm geredt gevoren in zayn nayer muter shprakh, english, vayl er hot unzere “Englender” knap vos fershtanen...

Er fun zayn zayt, hot far di lomzer yudishe institutsyes ibergelozen a rekht bisl “mezumanim”, nor velkhes iz geven gevikhtiger, tsi unzere”eyropeyishe kovdim”, oder di amerikaner dolaren, blaybt a ofene frage...

Oykh fargenigens hoben mir ihm fershaft

zaufanie.

kontynuacja na str. 9

„Zwierciadelko Łomżyńskie”

Amerykańscy goście, – dozor (gabaj), dozorczy

porządek modlitw na 1 Maja – obrzezanie w “Bundzie”.

Tegorocznego święta Szvues mieliśmy amerykańskiego gościa, (zdaje się jest o tym (*wzmianka*) w kronice G. Łomżyńskiego). Możemy też potwierdzić, iż gość odwiózł wiele “szacownego” i “szacownych” do Ameryki - jego kraju ojczystego; Rabini, doktorzy, syjoniści i prości Żydzi chylili przed nim czoła ...Z wszystkich “przemówień”, które wysłuchał, najmądrzejszym było, wedle zrozumienia, to, które zostało mu wypowiedziane w jego nowej mowie matczynej, angielskiej, ponieważ on naszych “Anglików” rozumiał z ledwością...

On ze swej strony, łomżyńskim instytucjom żydowskim pozostawił dobry kawał “gotówki”, ale co było większej wagi, czy nasze ”europejskie zacności”, czy dolary amerykańskie, pozostaje pytaniem otwartym...

Także pięknych uciech mu dostarczyliśmy:

shehne: gezangen baym davnen, raboynishe droshes beyde teg yom tev, banketen mit redes, redes un redes, tey mit tsitrin un tsitrin (liker kost tayer), oykh a “kol baisha” iz geven oyf a refue.

Er, fun zayn zayt, hot unz geentfert mit`n zelben fergenigen. Er hot oykh geredt...Far`n zingen hot er geentfert mit “klingen”...maszmaut, az zingen ken er nit. Do blaybt oykh di zelbe frage, vemens “hanoe” iz geven greser...

“Koved” hot a bedaytung, in dem iz keyn tsveyfel nishto; Es zenen ober do azelkhe “kvudim”, velkhe ferliren mit der tsayt zeyer glants; Ot a shteyger “dozor”, vos iz geven a mol a “lomzer dozortsa” un vos iz haynt? Mir reden shoyn nisht fun di “petsh” vos es khapt a mol a dozor, efsher hot men a mol nokh mehr gepatsht, ober der efekt iz nishto mehr. Far vos dos iz azoy? Oyf dem erloybt unz nisht do der plats tsu geben a tshuva. Bikhlal, iz nisht keday bay dem moment dos oyftsukleren, vayl mir shtehen far vahlen, iz do a gefahr, az es zolen oysfehlen kandidaten...Derum muzen mir farshvaygen, nor dos vos hot getroffen unzer “dozor” r` Feyvlen kenen mir nisht fershvaygen, un mir driken ihm oys mitlayd. Geven iz dos shpet bay nakht, ven unzer r` Fayvl, hot gehat “alyat neshome”. Nokh der langer “kriyat

špiewy modlitewne, kazania rabinackie w oba dni świąteczne, bankiety z przemowami, przemowy i przemowy, herbata z cytryną oraz cytryna (likier kosztuje drożej), także “głosu kobiecego” było jak na lekarstwo.

On, ze swej strony, odpowiedział nam tę że uciechą. On także przemówił... Na śpiewanie odpowiedział on “brzęczeniem”..., dając do zrozumienia, że śpiewać nie umie. Pozostaje tu też to samo pytanie, czyja “przyjemność” była większa...

“Szacowność” ma znaczenie, nie ma w tym żadnej wątpliwości; Ale są tu takowi “szacowni”, którzy tracą z czasem swój glanc (*blask*); Oto na ten przykład “dozor (*gabaj*)”, który był kiedyś “łomżyńskim dozorcą” i cóż jest dziś? Nie mówimy już o “spoliczkowaniach”, które dozorowi zdarza się łapać, może kiedyś jeszcze bardziej policzkowano, ale efektu już nie ma. Dlaczego tak jest? Brakuje nam tu miejsca na udzielenie odpowiedzi. Ogólnie nie warto w tym momencie tego wyjaśniać, ponieważ stoimy przed wyborami, istnieje ryzyko, że kandydaci odpadną... Dlatego musimy zamilczeć, tylko tego, co spotkało naszego “dozora (*gabaja*)” reb (w znaczeniu “pana”) Fajwla przemilczeć nie możemy, i wyrażamy mu współczucie. Było to późno w nocy, kiedy nasz reb Fajwel przeżywał “wzniesienie duszy”. Po jego długim “czytaniu modlitwy Szema (*Jisrael*)” – ktoś

<p>Shema" fun ha`r` - klapt men ihm in tihr,</p> <p>-Tsi do vohnt der dozortsa?</p> <p>-Yo, ikh bin dozor!</p> <p><i>kontynuacja na stronie nr. 9</i></p>	<p>puka mu do drzwi,</p> <p>- Czy mieszka tu dozorca?</p> <p>- Tak, jestem dozorem (<i>gabajem</i>)</p> <p><i>kontynuacja na stronie nr. 9</i></p>
---	--

strona nr. 9

<p>Lomzer Shtime</p> <p><i>kontynuacja ze str. 8: "Nayes fun der provints. Kolno".</i></p> <p>flegen ihr oft borgen geld un zey hot keyn mol nisht gekent aynfalen, az aza intime frayndshaft zol zey in a tsayt arum araynplontern in aza geferlikhen inyen, fun velkhen di gantse shtodt veys, az zey zenen gants vayt derfun. A tog far`n forfal iz di dermonte vesherin Rozalia Zalevska, vi gevehnlikh, gekumen tsu der familje B. Zdroyevitsh un gebeten bay der froy oyf eynige minuten a shvider.</p> <p>Nisht aynfalendig oyf keyn shlekhts iz di froy Z. avek tsu a yidishen stolar un gelihen far ihr a shvider. In eynige sheh shpeter iz di vesherin gekumen un hot dertsehl, azoy vi der shvider hot zikh tsubrokhen, deriber geht zi obkoyfen a nayan. Zi hot take bald</p>	<p>„Głos Łomżyński”</p> <p><i>kontynuacja ze str. 8: „Nowiny z prowincji. Kolno”.</i></p> <p>Oni zwykli często pożyczać jej pieniądze i nigdy nie przyszło im na myśl, że taka intymna przyjaźń może ich za czas jakiś wplątać w tak niebezpieczną sprawę, o jakiej całe miasto wie, że są oni od tego całkiem daleko. Dzień przed incydem wspomniana praczka Rozalia Zalewska, jak zwykle, przybyła do rodziny B. Zdrojewicza i poprosiła żonę o świder na parę minut.</p> <p>Nie podejrzewając żadnych niegodziwości, pani Z. udała się do stolarza żydowskiego i pożyczyła dla niej świder. W kilka godzin później praczka przyszła i opowiedziała: w związku z tym, iż świder się połamał, idzie ona odkupić nowy. Faktycznie rychło odkupiła ona nowy i pani Zdrojewicz</p>
---	---

obgekoyft a nayan un di froy Zdroyevitsh hot es obgegeben dem yidishen stolar far dem geligenem.

Nokh der doziger erklerung, vos hot obgegeben di familye B. Zdroyevitsh, hot men glaykh dem yidishen stolar befrayt un unter a shtarker shmiyra iz gebrakht gevoren in Politsay-Komisaryat di dermonte vesherin Rozalia Zalevska.

R. Zalevska hot beshtetigt, az zi hot geligen bay der froy Zdroyevitsh dem shvider, ober zi hot nisht gevolt oyfkleren, tsu vos far a tsvek zi hot ihm benutst.

Der vayl iz di letste tsu zamen mit h` Borukh Zdroyevitsh un zayn froy ferhalten gevoren.

Oyf tsumorgens fartog, ven der diner fun der Poylisher Folks Shul Nr 1 hot gereynigt dem mist fun der shule, hot er zikh pluts lung ongeshtoysen oyf a harten gegenshtand.

Moyre hobendig az dos zol amol nisht zayn keyn bombe oder an`ander oyfrays-materyal hot er oyfgevekt nokh etlikhe kristlikhe eynvoyners fun der gesel un a man 5 zenen zey arayn in mist, zey hoben aroysgenumen dos pekeln un tsu zehr groys fervunderung hoben zey derzehn ayngelikelt in papiren di nekhten beganevte heylige monstrantsye.

Dershrokenereyd zenen zey avek oyfveken dem kanonik, velkher hot dem heyligen gegenshtand arayngenumen tsu zikh in der heym.

Vi nor s`hot zikh fershpreyt der klang vegen der shendlikher profanatsye fun di heyligste

zwróciła go żydowskiemu stolarzowi w zamian za pożyczony.

Po tym oto oświadczeniu złożonym przez rodzinę B. Zdrojewicza, stolarza żydowskiego natychmiast wyzwolono i pod ostrym nadzorem została sprowadzona na Komisariat Policji wspomniana praczka Rozalia Zalewska.

R. Zalewska potwierdziła, że pożyczyła świder u pani Zdrojewicz, ale nie chciała ona wyjaśnić, w jakim celu go użyła.

Tymczasem ta ostatnia wraz z panem Boruchem Zdrojewicz i jego żoną zostali zatrzymani.

Nazajutrz rano, służący z Polskiej Szkoły Ludowej Nr 1, czyszcząc śmietnik szkolny, natknął się niespodziewanie na twarde przedmiot.

Złękawszy się, czy aby to nie jest jakaś bomba bądź inny wybuchowy materiał, obudził on jeszcze kilku współmieszkańców zaułka i w 5-tkę dobrali się do śmietnika, skąd wyciągnęli pakunek i ku wielkiemu zdziwieniu ujrzeli zawiniętą w papiery wczoraj skradzioną monstrancję.

Wystraszeni pobiegli obudzić kanonika, który ten ono święty obiekt wziął do siebie do domu.

Jak tylko rozniósł się słuch o haniebniej

heylikayten fun der katoylisher kirkhe, hot zikh oyfgehoyben der emeser shturm un oyfregung fun der gantser higer befolkerung. Gresere grupen poyern hoben zikh ferzamelt far der Politsay-Komende, vu es zenen gezesen arestirt di oybn-dermonte perzonen, un fun groys tsar gebrokhen di hend un geveynt. Di oyfregung fun hamon iz keseyder gevaksen, azoy, az ven men hot di arestirte ibergefirt in arest-hoyz, hot men gemuzt onvenden a shtarke politsay-shmiyra.

Bay der vayterdiger oysforshung hot di vesherin Rozalia Zalevska oysgegeben dem ort, vu es ligen ferbahalten di iberige aroysgeganvete gold un zilber-zakhen, vos men hot taki bald gefunen. Zi hot zikh ober tsu der gantser ganve nisht moyde geven.

Oyf'n driten tog hot R. Zalevska vider ihre erklerungen gebiten un nokh tsugegeben, az tsu der gantser ganve un afile tsu der profanatsye hot ihr tsugeredt der dermonter h` Borukh Zdroyevitsh mit zayn froy, shoyt eltere, frume Yiden karov 80-ger. Un afile a zekele zolen hoben ihr gegeben, kedey dort'n arayntsuleygen di aroysgeganvete zakhen. Di oysforshung hot shoyt fun yetst ongenumen a gants anderen kharakter. R. Zalevska hot afile oysgegeben nokh a krist, velkher iz teykef geshmidt gevoren in keyten un obgefihrt in arest. Mehr hot men fun ihr nisht gekent aroysbekumen.

R. Zalevska hot ongehert tsum Poylishen

profanatsye najshviytsykh shviytsy kirkhe katolickiey rozpochal sich pravdivy shturm i vzbuzhenie tselyy ludnoytsi mейscovoy.

Większe grupy chłopów zebrały się przed Komendą Policji, gdzie siedziały arestowane, wyżej wspomniane osoby, i z wielkiej zgryzoty załamywali ręce, zalewając się łzami. Wzburzenie tłumu wzrastało bezustannie, tak, że kiedy przewożono arestowanych do aresztu, trzeba było zastosować ostry nadzór policyjny.

W dalszym śledztwie praczka Rozalia Zalevska wyjawila mейscę, w którym są schowane pozostałe skradzione złote i srebrne rzeczy, które rzeczywiście znaleziono natychmiast. Ale do całej tej kradzieży się nie przyznała.

Trzeciego dnia R. Zalevska ponownie potwierdziła swoje oświadczenia i dodała jeszcze, że do całej kradzieży, a nawet do profanatsye namówił ją wspomniany pan Borukh Zdroyevitsh wraz ze swą żoną, starzy już, pobożni Żydzi niemal 80-letni. I nawet woreczek musieli jej ofiarować, by włożyć tam skradzione rzeczy. Od teraz śledztwo przyjęło już całkiem inny charakter. R. Zalevska wydała jeszcze chrześcijanina, który natychmiast został zakuty w kajdany i skierowany do aresztu. Niczego więcej od niej uzyskać się nie udało.

Endekishen Yugend-Ferayn
“Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej” un
fernumen dorten aza ehrn funktsye, vi fan-
tregerin. Oyserdem hot zi gehert tsu der
Korporatsye fun di Heylige Shvesters fun der
higer katoylisher kirkhe un in di feyerlikhste
yom toyvim flegt zi arumtrogen di heylige
bilder.

—

*kontynuacja ze strony nr 8 “Łomzer
shpigele”.*

-Alzo geshvind, efenen dem toyer! A
dozortsa darf nisht hoben aza shtarken shlof,
shrayt oys der krist, velkher hot lang geklapt.

-R` Fayvel, hot ihm gevolt oyfklere dem
toes, ober a shtarke hand hot ihm a nehm
geton un er iz nebekh gegangen efenen dem
toyer.

R` Fayvel, hot zikh fertrakht vegen dem
inyen fun “Neturei Karta”-un hot dem “onesh
mekabel behaava” geven. Emes, der “koved”
iz nisht geven keyn groyser, ober er hot dokh
geholfen aroysfihren epes fun hoyf...Helfen
darf men alemen un

ale darfen helfen. Ot dertseht unz der
gezelschaftlikher tuher h` Tabolitski, az tsu
ihm hot zikh gevendet der bundisher parnes
er zol ihm shafen kunden oyf “mitsves”fun a
“bris” bay zeyer`n a khaver. Ven khaver

R. Zalewska należała do Polskiego
Endeckiego Zjednoczenia Młodzieży
“Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej” i
pełniła tam tak szacowną funkcję, jak tragarz
patelni. Prócz tego należała ona do
Korporacji Sióstr Świątobliwych miejscowej
kirchy katolickiej i w najbardziej uroczyste
święta zwykła ona obnosić święte obrazy.

—

*kontynuacja ze strony nr 8 „Łomżyńskie
Zwierciadelko”.*

-Więc prędko, otwierać wrota! Dozorca nie
powinien mieć tak mocnego snu, wykrzykuje
chrześcijanin, który, długo pukał.

-Reb Fajwel, chciał mu wyjaśnić pomyłkę,
ale mocna ręka go chwyciła i poszedł nieboga
otwierać te wrota.

Reb Fajwel, zamyślił się nad sprawą
„Strażników Miasta” (*ruch Żydów
ortodoksyjnych przeciwnych syjonizmowi*) i
„karę przyjął się z miłością”. Wprawdzie
„szacunek” nie był duży, ale on przecież
dopomógł wywieść coś z podwórza...
Pomagać trzeba wszystkim i wszyscy
powinni pomagać. Oto opowiada nam
działacz społeczny pan Tabolicki, że zwrócił
się do niego parnes (*radny kahalny*)
bundowski by ten mu znalazł klientów na

Alter volt zikh derfun dervust, volt er ale lekhlakh fun di kneplakh fergeyt (dos iz der gegenzats fun "kria" baym Bund), ober der parnes fun Bund vil dokh kumen tsu hilf zayne khaveyrim. Bifrat ven er hot arayngetsoygen a zelkhe khaveyrim, velkhe gehen tsum 1 May in di shabesdige kapotes un di y`t un sheytlen.

Mankhe fun zey hoben fun riglut gekhapt oykh makhzor in hand...

A zelkhe khaveyrim muz men helfen oyf zeyer shteyger.

Alfami.

"micwy (*boże uczynki*)" "obrzezania" u jego towarzysza. Gdyby towarzysz Alter dowiedział się o tym ominąłby wszystkie dziurki od guzików (jest to przeciwieństwo "rozdarcia" w Bundzie), ale parnes (*radny kahalny*) z Bundu chce przecież przyjść z pomocą swym towarzyszom. W szczególności, gdy wciągnął (*do swej partii*) takowych towarzyszy, którzy chodzą na 1 Maja w szabesowych kapotach oraz świątecznych perukach (*chodzi tu o zamężne kobiety żydowskie*).

Niektórzy z nich od szpiegowania chwycili także w garść książeczki do nabożeństw...

Takowym towarzyszom należy pomagać na ich modłę.

Alfami.

„Lomzer Shtime”

kontynuacja ze strony nr. 9 “Nayes fun der provints. Kolno”.

Der gantser inyen vegen der ganve un profanatsye iz ibergegeben gevoren dem higen oysforshungs-rikhter, velkher hot befoylen ale, in dem oykh h` B. Zdroyevitsh mit zayn froy ibertsufihren in lomzsher turme.

Nokhdem, vi h` B. Zdroyevitsh mit zayn froy hoben ayngelaygt a gresere koytsye, hot men zey biz dem protses befrayt.

Di hige katoylishe gaystlikhkayt hot in tsuzamenhang mit der ganve un profanatsye erklert oyf 7 teg keseyder`dige gotes-dinsten. Oysnutsendig dem dozigen termin, hot der higer bezitser fun kino “Novoshtshi”, a krist, spetsyel arobgebrakht oyf der tsayt a film un. nom. “Dos leben, layden un vegen fun Yezus Kristus”.

Tsum glik zenen durkh der tsayt keyn shum aroystretungen oder forfalen nisht forgekumen.

Yoysif Krelenshteyn.

30-V 1928 r.

„Głos Łomżyński”

kontynuacja ze strony nr. 9 “Nowiny z prowincji. Kolno”.

Cała sprawa dotycząca kradzieży i profanacji została przekazana miejscowemu sędzi śledczemu, który nakazał wszystkich, w tym także pana B. Zdrojewicza z jego żoną przewieźć do więzienia łomżyńskiego.

Po tym, jak pan B. Zdrojewicz wraz z żoną wnieśli wielką kaucję do (*momentu*) procesu ich uwolniono.

Miejscowe duchowieństwo katolickie w związku z kradzieżą i profanacją ogłosiło 7-mio dniowe nieustające służby boże. Wykorzystując ten oto termin, miejscowy właściciel kina “Nowości” chrześcijanin, specjalnie dostarczył na ten okres film pod tytułem “Życie, cierpienia i drogi Jezusa Chrystusa”.

Na szczęście w ciągu tego czasu nie doszło do żadnych wystąpień bądź incydentów.

Jojsif Krelensztejn.

30-V 1928 r.

Der miting vegen dem Kooperatsye-Tog.

Zuntog dem 3–6 iz ayngedent gevoren durkh der Yidisher Kredit Bank in tsuzamenhang mit`n Kooperatsye-Yomtev a miting in bi``m Khevre Sh``s. Dem miting efent der prezes fun der fervaltung h` Orlovski, velkher shtelt zikh ob oyf der bedaytung fun der kooperatsye far di Yiden in Poylen, hoyptzekhlikh der kredit-kooperatsye, ohn velkher der ekonomisher matsev fun yidishen soykher un handverker volt geven zehr troyerig.

Dan redt h` Strikovski, prezes fun rat, velkher varft ob di eynbildung fun di yidische masen, az di kooperatsye-bevegung, als a zelkhe zol kloymersht zayn shedlikh far zeyer eksistents. H` M. Byali (fervaltungsmitglied) redt vegen der bedaytung fun natsyonalen kapital a dank velkhen fil lender, vi Shveden, Norvegyen, Holand un Denenmark hoben dergreykht a hoykhe madreyge fun ekonomisher oyfhebung. Der letster redt h` Gayst, velker vil zikh nisht davke aroyszogen derfar, az di kooperative bevegung iz in ale ihre formen ginstig far di yidische masen in Poylen, ober genug ven es zenen do beshtimte tsveygen fun der kooperatsye vi kooperatsye far bank-vezen, boy-vezen far aynkoyf fun royh-shtofen un dg``l ohn velkhe es iz shver zikh fortsushtelen di eksistents-meglikhkayt fun

Spotkanie dotyczące Dnia Spółdzielczości.

W niedzielę 3–6 Żydowski Bank Kredytowy w związku ze Świętem Spółdzielczości zorganizował mityng w domu modlitwy Towarzystwa Talmudycznego. Mityng otwiera prezes zarządu pan Orłowski, który podkreśla znaczenie spółdzielczości dla Żydów w Polsce, zwłaszcza spółdzielczości kredytowej, bez której sytuacja ekonomiczna handlowca i kupca żydowskiego byłaby bardzo opłakana. Następnie głos zabiera pan Strykowski, prezes rady, który odrzuca wyobrażenia mas żydowskich, że ruch spółdzielczy jako taki jakoby powinien być szkodliwy dla ich egzystencji. Pan M. Biały (członek zarządu) mówi o ważności kapitału narodowego dzięki któremu wiele krajów, takich jak Szwecja, Norwegia, Holandia oraz Dania osiągnęły wysoki stopień rozwoju ekonomicznego.

Jako ostatni głos zabiera pan Gajst, który właściwie nie chce się wypowiadać dlatego, iż ruch spółdzielczy we wszystkich swych formach sprzyja masom żydowskim w Polsce, ale dostatecznie, gdy są tu określone gałęzie spółdzielczości takie jak spółdzielczość dla bankowości, budownictwa, zakupu materiałów surowych i tym podobne, bez których ciężko jest sobie przedstawić możliwości egzystencji żydowskiej ulicy. Wszyscy mówcy podkreślają głównie konieczność

der yidisher gas.

Ale redner betonen der iker di noytvendigkayt fun obshporungen un rufen oyf di masen obtsushporen venigstens 1.20 zł. a vokh un arayntsutrogen es in der Kredit-Bank, dan nokh 10 yohr vet der obshporer derfar bekumen oysgetsohlt 1000 zlotos un vet oykh agev oyf dem khashbon in der tsvishen tsayt kenen bekumen a halvaa.

Di Keren HaTarbut aktsye.

Zuntog dem 3-6 iz forgekumen in lokal fun "Hatkhuya" mit'n onteyl fun h`Milner fun Varsha a beratung vegen durkhfihren di Keren HaTarbut aktsye in Lomza. Es hoben zikh in der beratung beteyligt forshter fun di algemayne tsionisten, Hitakhadut Ha Shomer Ha Tsair un Froyen Ferband "Tsiza/Viza/Eiza(?)". Der HaKhaluts hot tsugesht a forshter melden, az printsipyel nehmen zey nisht keyn onteyl in zamlungen far institutsyes in di goles lender, zogar kulturele hebrayishe, es kon ober zayn, az der higer vead fun HaKhaluts vet dokh delegiren mitglider zikh tsu beteyligen in der aktsye. (Gam zo letova!) Di beratung hot beshlosen shoyt tsustutreten energish tsu der zamlung.

oszczędzania i nawołują masy do odkładania jak minimum 1.20 zł. tygodniowo oraz wniesienia tego do Banku Kredytowego, następnie po 10 latach oszczędzający dzięki temu otrzymają wypłatę w wysokości 1000 złotych a także na rachunek w międzyczasie mogą otrzymać pożyczkę.

Akcja Fundacji Tarbutu.

W niedzielę 3-6 w lokalu "Hatchija (Odrodzenie)" przy udziale pana Milnera z Warszawy odbyła się narada dotycząca przeprowadzenia w Łomży akcji Fundacji Tarbutu. W naradzie udział wzięli przedstawiciele powszechnych syjonistów, Związku Ha Szomer Ha Cair ("Młody Strażnik") oraz Związku Kobiet "Cyza(?)" (*pierwsza litera nazwy tego związku jest niewidoczna więc to tylko moje przypuszczenie*). He Chaluc (*żydowska org. młodz.*) przysłał przedstawiciela z meldunkiem, iż pryncypialnie nie biorą oni udziału w zebraniach instytucji na obczyźnie, nawet kulturalnych hebrajskich, ale być może, że miejscowy komitet He Chaluca jednak wydeleguje członków do udziału w akcji. (Wszystko jest w najlepszym porządku!) Narada postanowiła już energicznie przystąpić do zebrania.

Stocznia Gdańska, Gdańsk daje przy jej znacznych obrotach najkorzystniejsze ceny

---

Dantsiger Verft, Dantsig giet bay ihr bedaytenden umzats di ginstigste prayzen un hekhste rabaten oyf elektromotoren fun glaykh un dreh-shtrom,

glaykhshtrom generatoren, transformatoren genoyere informatsyes:

in unzer tsvayg-byuro: Warszawa, Jasna 11 m. 5 tel. 94-18

in unzer sklad: Firma "ERG" Łomża, Długa 6 tel. 100

Stanisław Ozminkowski Włocławek, Plac Wolności 6

Oder direkt durkh di: Danziger Werft, Danzig.

Sprawozdanie. T-wo Opieki nad sierotami żydowskimi oddz. w Łomży donosi, że z kwesty publicznej d. 22 maja r.b. na rzecz tegoż wpłynęło zł. 144.44.

A hertslikhen mazl tov vinsh ikh mayn fraynd Bertshe Glinski tsu zayne tanoim mit fraylin Sore Markevitsh fun Ostrolenka

Dovid Moshe Burak

—

Hareynu mevarkhim birkat mazl tov et khaverenu mar Zerakh Brik levoov bebrit haneshuon ev``g marat Breyne

oraz najwyższe rabaty na elektromotory prądu stałego oraz prądu trójfazowego, generatory prądu stałego, transformatory bardziej szczegółowe informacje:

w naszym biurze oddziału: Warszawa, Jasna 11 m. 5 tel. 94-18

w naszym składzie/hurtowni: Firma "ERG" Łomża, Długa 6 tel. 100

Stanisław Ozminkowski Włocławek, Plac Wolności 6

Bądź bezpośrednio przez: Danziger Werft, Danzig.

Sprawozdanie. T-wo Opieki nad sierotami żydowskimi oddz. w Łomży donosi, że z kwesty publicznej d. 22 maja r.b. na rzecz tegoż wpłynęło zł. 144.44.

Serdeczne życzenia składam mojemu przyjacielowi Bercze Glińskiemu z okazji jego zaręczyn z panną Sore Markiewicz z Ostrołęki

Dowid Mosze Burak

—

Życzenia szczęścia naszemu przyjacielowi panu Zerach Brik w związku ze wstąpieniem w związek małżeński z wybranką panią Brejne Dzejkobson z Nowego Jorku.

Komitet Organizacji Syjonistycznej „Odrodzenie” w Łomży.

<p>Dzsheykobson mi Nyu York.</p> <p>Vead Hahistadrut Hatsionit “Hatkiya” beLomze.</p> <p>–</p> <p>Bevirkat mazoles hama mevarkhim anakhnu at khaverenu mar Zerakh Brik leragley khatunato ev`g marat Breyne Dzsheykobson mi Nyu York umeakhalim lehem shizku livnot bayt neeman baerets atidenu.</p> <p>Rakhel Glinke, Khaye Miler, Rakhel Rozenblum, Elkana Draznin, Matityahu Kolinski, Khayim Rotshild.</p> <p>–</p> <p>Hinenu mevarkhim birkat mazoles et khaverenu mar Zerakh Brik lenesuey et ev`g marat Breyne Dzsheykobson umeakhalim lehem atid mazhir al Har Yehuda.</p> <p>Rakhel Kolinske, Frume Domalevske.</p> <p>–</p> <p>Druk Rubinshteyn un Sher, Lomze</p> <p>Red. Aroys. A. Domovitsh, Senatorska 7.</p>	<p>–</p> <p>Gorące życzenia szczęścia przekazujemy naszemu przyjacielowi panu Zerach Brik z okazji jego ślubu z wybranką panią Brejne Dzejkobson z Nowego Jorku i życzymy im zbudowania domu w wierności ziemi naszej przyszłości.</p> <p>Rachel Glinke, Chaje Miler, Rachel Rozenblum, Elkana Draznin, Matitjahu Koliński, Chaim Rotszyld.</p> <p>–</p> <p>Najserdeczniejsze gratulacje składamy naszemu przyjacielowi panu Zerach Brik z okazji ślubu z wybranką panią Brejne Dzejkobson i życzymy im świetlanej przyszłości na Wyżynie Judzkiej.</p> <p>Rachel Kolińska, Frume Domalewska.</p> <p>–</p> <p>Druk Rubinsztejna i Szera w Łomży</p> <p>Redaktor-Wydawca A. Domowicz, Senatorska 7.</p>
---	--

Płatne ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki na podstawie umowy nr NPRH/DN/SN/508115/2021/11 z dnia 28.02.2023 r., zadanie nr 2 w kwocie 1 500 000,00 zł.

